

ข้อมูลประวัติ ศิวกานท์ ปทุมสูติ

ศิลปินสาขาวรรณศิลป์

ชื่อ-นามสกุล

(ภาษาไทย) นายศิวกานท์ ปทุมสูติ

(ภาษาอังกฤษ) Mr.SIWAKARN PATOOMMASOOT

๑.ประวัติชีวิตส่วนตัว

นายศิวกานท์ ปทุมสูติ เดิมชื่อ “สวัสดิ์ ปทุมสูติ” เกิดเมื่อ ๑๑ สิงหาคม ๒๔๙๖ ที่บ้านวังหลุมพอง บ้านเลขที่ ๒๔ หมู่ ๒ ต.จรเข้สามพัน อ.อุทุมพร จ.สุพรรณบุรี บิดาชื่อ นายกรวย ปทุมสูติ มารดาชื่อนางทอง มา ปทุมสูติ สมรสกับนางพรม ปทุมสูติ มีบุตร ธิดา ๒ คน คือ นายภูมิไธ ปทุมสูติ และ นางสาวในดวงตา ปทุมสูติ

ปัจจุบันอยู่ที่ “ศูนย์เรียนรู้ทุ่งสักอาศรม” เลขที่ ๓๕ หมู่ ๑๓ ต.จรเข้สามพัน อ.อุทุมพร จ.สุพรรณบุรี ๗๑๑๗๐ โทรศัพท์ ๐๑-๙๙๕๖๐๑๖ e-mail : tunsakasome@yahoo.com

๒.ประวัติการศึกษา

พ.ศ.๒๕๐๖ ป.๔ โรงเรียนวัดปทุมวนาราม อ.อุทุมพร จ.สุพรรณบุรี

พ.ศ.๒๕๑๔ ป.๗ ฝึกฝนตนเอง สมัครสอบสนามสอบกรุงเทพมหานคร

พ.ศ.๒๕๑๖ ม.ศ.๓ โรงเรียนผู้ใหญ่มหาวิทยาลัยวัดระฆัง เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร

พ.ศ.๒๕๑๘ ป.กศ. วิทยาลัยครูสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร

พ.ศ.๒๕๒๐-๒๕๒๑ พ.ม. จากการฝึกฝนตนเอง (ชุดวิชาครูและชุดวิชาสังคมศึกษา) สมัครสอบสนามสอบราชบุรี และอบรมภาคฤดูร้อน (ชุดวิชาภาษาไทย) จากวิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง และ (ชุดวิชาวิทยาศาสตร์) วิทยาลัยครูนครปฐม

พ.ศ.๒๕๒๕ ค.บ. (ครุศาสตร์บัณฑิต ภาษาไทย) วิทยาลัยครูกาญจนบุรี

พ.ศ.๒๕๕๐ ศศ.ม. (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตกิตติมศักดิ์ ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

๓.ประวัติการทำงาน

ชีวิตจากท้องไร่ท้องนาของ ศิวกานท์ ปทุมสูติ ได้พัฒนาการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ต่างๆ มากมาย แม้ต้นทุนชีวิตจะขาดแคลน ต้องระเหเร่หนีไปเท่าที่จะมีทางให้เดิน ทว่าก็เป็นโอกาสให้เรียนรู้ชีวิตอย่างเข้มข้น คลุกคลีกับผู้คนที่หลากหลาย ท่ามกลางความหมายของชีวิต ทั้งหน้าที่การงานและงานวรรณกรรม

ในช่วงวัยเด็กถึงวัยรุ่นศิวกานท์ ปทุมสูติ ผ่านการทำงานทั้งเป็นเด็กเลี้ยงควาย ทำไร่นา ค้าขายของชำ รับจ้างปะยางรถจักรยาน เป็นช่างตัดผม ตลอดจนเป็นนักเขียนร่ำวาง และเล่นเพลงพื้นบ้านตามเทศกาลในละแวกชนบทบ้านเกิด จากนั้นได้เดินทางไปประกอบอาชีพ ศึกษาต่อ และสร้างสรรค์ผลงานควบคู่กันไปในที่ต่างๆ โดยสังเขปดังนี้

พ.ศ.๒๕๑๒-๒๕๑๘

- ช่างตัดผมประจำร้าน “เมืองเกษา” จ.ภูเก็ต
- พนักงานขายหนังสือให้สำนักพิมพ์กรุงธนบุรี
- บุรุษไปรษณีย์โทรเลข ไปรษณีย์กลาง บางรัก กทม.
- เซลส์แมน บริษัท ซี.เคอเปอเรชั่น

พ.ศ.๒๕๑๕-๒๕๑๘

- มีผลงานตีพิมพ์ครั้งแรกในนิตยสารมหาสารวัตร
- ผู้ช่วยบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ “เสียงสนธยา” นศ.ครุภาควิทยา วิทยาลัยครูสวนสุนันทา

พ.ศ.๒๕๑๙-๒๕๓๒

- เริ่มรับราชการครูครั้งแรกที่โรงเรียนบ้านมะขามเอน กิ่ง อ.สวนผึ้ง จ.ราชบุรี
- ครูโรงเรียนวัดโพธิ์ทองเจริญ, โรงเรียนวัดปทุมวนาราม และโรงเรียนสุพรรณภูมิ

จ.สุพรรณบุรี ตามลำดับ

- คณะจัดทำและผู้เขียนประจำกองบรรณาธิการวารสาร “นักกลอนไทย”
- คอลัมนิสต์หนังสือพิมพ์ “ประชากร” (หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นสุพรรณบุรี)
- กรรมการสมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์
- บรรณาธิการเฉพาะกิจ (ดูแลงานวรรณกรรม) “สำนักพิมพ์ต้นอ้อ”
- เขียนบทกวีและงานเขียนอื่นๆ คู่ขนานมากับการทำงานเป็นข้าราชการครู

พ.ศ.๒๕๓๒-๒๕๔๗

-โอนย้ายสังกัดมาเป็นอาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย วิทยาลัยครูกาญจนบุรี และได้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดกาญจนบุรี, หัวหน้าภาควิชาภาษาไทย, หัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์,

บรรณานุกรมวารสาร “แควใหญ่”, กรรมการสภาประจำสถาบันราชภัฏกาญจนบุรี, รองคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสถาบันราชภัฏกาญจนบุรี ตามลำดับ

- อุปนายกสมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทย
- คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกาญจนบุรี
- คอลัมนิสต์นิตยสาร “มาตุภูมิ” คอลัมน์ “พื้นบ้านพื้นเมือง”
- คณะกรรมการพัฒนาหนังสือเรียนฯ สพฐ.กระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ.๒๕๔๗

- ลาออกจากราชการในตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ระดับ ๘ เมื่อ ๑ เมษายน ๒๕๔๗

พ.ศ.๒๕๔๗ - ๒๕๔๙

-ดำเนินโครงการ “เติมไฟให้ครูเรียนรู้วรรณกรรม” ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ร่วมกับการนิเทศ ศรัทธา ในรูปแบบบูรณาการวรรณกรรมสู่โรงเรียนวิทยาทาน

พ.ศ.๒๕๔๙

-จัดตั้ง “ศูนย์เรียนรู้ทุ่งสักอาศรม” เพื่อให้การเรียนรู้ทางด้านภาษา วรรณกรรม วัฒนธรรม และการใช้ชีวิต โดยได้เริ่มดำเนินโครงการ “โรงเรียนกวี” และ “ครูรักแก้วการอ่าน”

พ.ศ.๒๕๕๐-ปัจจุบัน

-วิทยากรโครงการ “แก้ปัญหาเด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้และปลูกนิสัยรักการอ่าน” ให้การเรียนรู้แก่ครู ผู้บริหารการศึกษา ทั้งโรงเรียนในสังกัด สพฐ. สช. เทศบาล และหน่วยงานการศึกษาอื่นๆ ตลอดระยะเวลากว่า ๑๐ ปี ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย

-วิทยากรโครงการ “โรงเรียนอ่านออกเขียนได้ เณริณพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสทรงพระเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา” โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๓๒ (พะเยา-น่าน-เชียงราย)

-วิทยากรให้การอบรมครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนใน ๓ จังหวัดชายแดนใต้ (ปัตตานี-ยะลา-นราธิวาส) โครงการ “โรงเรียนอ่านออกเขียนได้ฯ” ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

- วิทยากรโครงการด้านภาษา วรรณกรรม การศึกษาเพื่อชีวิตและการศึกษาทางเลือก
- คอลัมนิสต์ “ทางกวี” (บทกวีในภาพ) นิตยสาร “ทางอีสาน”
- เขียนบทกวีประจำวารสาร “ผู้เฒ่า”

พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๑

-อุปสมบทที่วัดสันติธรรม จ.เชียงใหม่ และศึกษาปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานที่วัดถ้ำพระ อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน สืบต่อมาที่วัดดอยบุญ จ.เชียงใหม่, วัดถ้ำขุนนิล จ.เชียงใหม่ และจำพรรษาที่วัดป่าคำอุดม จ.กาฬสินธุ์

พ.ศ. ๒๕๖๑-ปัจจุบัน

- ลาสิกขา (๒๕๖๑) ใช้ชีวิตกวีและเป็นวิทยากรอิสระ
- ดำเนินโครงการ “โรงเรียนกวี” เป็นวิทยาทานปีละ ๑ รุ่น ต่อเนื่องจากปี ๒๕๕๐ จนถึงปัจจุบัน
- จัดทำโครงการ “ล้อมวงอ่าน” ให้กับ โรงเรียนบ้านแม่ลิด จ.แม่ฮ่องสอน, โรงเรียนบ้านแม่จอน จ.แม่ฮ่องสอน, ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาสถานศึกษาและหน่วยงานต่างๆ เป็นวิทยาทานตามโอกาส
- จัดทำโครงการโรงเรียนชีวิตศานติศรัทธา ระยะที่ ๑ (๒๕๖๓-๒๕๖๕) สร้างหนังสือ “โรงเรียนนอกคอก ศิษย์นอกตำรา” ร่วมกับคณะศิษย์ “ทุ่งสักอาศรม”
- ยังคงสร้างสรรค์ผลงานกวีนิพนธ์ต่อเนื่อง
- เริ่มสนใจสร้างสรรค์งานจิตรกรรมควบคู่กับงานกวีนิพนธ์

๔. ผลงานวรรณศิลป์

กว่าสี่ทศวรรษที่ศิวกานท์ ปทุมสูติ ก้าวเดินบนเส้นทางวรรณศิลป์ บนทางชีวิตที่ขรุขระ และคลุกคลีกับวิถีชีวิตผู้คน ผ่านความขัดสนข้นแค้น อุปสรรคขวากหนาม ความงาม ความรัก ตลอดจนความอยู่ดีมีสุขของสังคม ซึ่งหล่อหลอมพลังการต่อสู้ การก่อเกิดมโนคติ จิตสำนึกและอุดมการณ์ในการใช้ชีวิต ล้วนเป็นต้นทุนแห่งการสร้างงานวรรณกรรมของเขาทั้งสิ้น เริ่มจากเขียนบทกวี เรื่องสั้น และงานเขียนอื่นๆ นับเนื่องจากปี ๒๕๑๙ ระยะแรกมีผลงานเผยแพร่ในนิตยสาร พ้าเมืองไทย, วิทยาสาร, ชัยพฤกษ์, สตรีสาร, สกุลไทย และต่อมาในนิตยสาร สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์, ขาวพิเศษ, มติชนสุดสัปดาห์, เนชั่นสุดสัปดาห์, ขวัญเรือน, กุศลศรี, แพร่สุดสัปดาห์ และอื่นๆ ทั้งยังสร้างสรรค์งานเขียนเป็นเล่มของตนเองอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ ผลงานเล่มสำคัญๆ ของเขาได้แสดงพัฒนาการของรูปแบบและเนื้อหาแห่งชีวิต ที่เปี่ยมด้วยคุณค่าทางวรรณศิลป์ ความแปลกใหม่ ความก้าวหน้าอย่างมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น และทั้งเป็นหนึ่งเดียวกับชีวิต ซึ่งมวลศิษย์และบุคคลที่ใกล้ชิดจะสัมผัสรับรู้ได้ว่างานเขียนในรอยทางชีวิตของศิวกานท์ ปทุมสูติ ได้สะท้อนตัวตนของเขาอย่างชัดเจนยิ่ง

งานเขียนที่ทรงคุณค่าทางวรรณศิลป์และอุดมคติ มีทั้งบทกวี เพลง นวนิยาย สารคดี และงานวิชาการ โดยมีผลงานพิมพ์เล่ม หรือสื่ออื่นๆ ที่เผยแพร่มาไม่น้อยกว่า ๔๐ ปี และมีงานหนังสือมากกว่า ๔๐ เล่ม ผลงานสำคัญมีดังนี้

๔.๑ ผลงานประเภทวรรณกรรม

ผลงานประเภทวรรณกรรม (2525-2536)

๑. **นิราศอุททอง** (๒๕๒๕) : ผลงานกวีเล่มแรกที่เขียนถึงภูมินามท้องถิ่นด้วยความรักและความเป็นห่วงจากชีวิตในละแวกถิ่นฐานบ้านเกิด

๒. **สมเด็จพระรัตนมหาเจษฎาธิราช** (๒๕๒๕) : กวีนิพนธ์คำฉันท์อันสร้างสรรค์จินตนาพระราชประวัติและราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ และเหตุการณ์สำคัญของบ้านเมืองในรัชสมัยของพระองค์ เผยให้เห็นพระอัจฉริยภาพมีและพระมหากรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่ไพศาล

๓. **เพื่อนแก้วคำกาพย์** (๒๕๒๘) : กวีนิพนธ์คำกาพย์แนวขนบประยุคที่แต่งเป็นเรื่องราว เป็นนิยายพื้นบ้าน มีทั้งกาพย์แบบฉบับ เพลงพื้นบ้าน และคำประพันธ์ที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ นำเสนอวิถีชีวิตท้องถิ่นทั้งด้านมืดและด้านสว่างของสังคม โดยมีนัยของรักสามเส้าและอิทธิพลท้องถิ่น ทั้งโศกนาฏกรรมสะท้อนสะท้อนใจให้ขบคิด

๔. **บทกวีร่วมสมัย** (๒๕๒๙) : กวีนิพนธ์รวมเล่มหลากหลายชั้นลัทธิ สท้อนความคิดพินิจสังคม เผยให้เห็นความขัดแย้งที่เกิดจากความอยู่ดีธรรม และการเอาวัดเอาเปรียบของชนชั้นปกครองกับราษฎรผ่านบุคลาธิษฐานและชะตากรรมของตัวละครชีวิต

๕. **เพลงรักพื้นบ้าน** (๒๕๓๐) : รวมเพลงปฏิพากย์โต้ตอบระหว่าง “ทิดหนวด” กับ “แม่นกเอี้ยง” (ผ่านการตีพิมพ์เป็นตอนๆ ในนิตยสาร “สตรีสาร” พ.ศ.๒๕๒๗-๒๕๒๙) เป็นแนวเพลงอิงขนบการเกี้ยวพาราสี สะท้อนปัญหาสังคมร่วมสมัย ด้วยท่วงทำนองและลีลาโวหารแบบพื้นบ้านประยุกต์

๖. **คลื่นซัดฝั่งทราย** (๒๕๓๐) : รวมบทกวีและเพลงพื้นบ้านพัฒนาเนื้อหาสะท้อนสังคม การเมืองและการศึกษา ที่เชื่อว่าแม้เพียงคลื่นที่ซัดสาดก็จะยังให้ฝั่งทรายร่วมรู้สึกรู้สาและพังทลายได้

๗. **ดอกจันในดวงใจ** (๒๕๓๑) : รวมบทกวีขนาดยาว ๖ เรื่อง ที่สร้างสรรค์ต่างวาระ โดยผนวกเอานิราศอุททองที่เคยตีพิมพ์เป็นเล่มแรกมารวมเข้าไว้ด้วย

๘. นิราศปรารภนา (๒๕๓๑) : กวีนิพนธ์แนวนิราศอุดมคติ มิได้นิราศไปกับเส้นทางและสถานที่จริง ทว่าผูกประพันธ์สถานที่ต่างๆ ขึ้นเป็นบุคลาธิษฐาน สะท้อนความรู้สึกลึกซึ้ง อันสืบเนื่องจากทุกขสังขะของสังคม เพื่อสื่อสารถึงมโนสำนึกและมโนธรรมสังคมที่มุ่งหวัง

๙. หนึ่งทรายมณี (๒๕๓๑) : กวีนิพนธ์หลากฉันทลักษณ์แบบฉบับและกลอนพื้นบ้าน สะท้อนนัยของทรายมณีแห่งชีวิตและพลังของมวลสารในจิตวิญญาณมนุษย์ที่จะต้องยืนหยัดต่อสู้ เพื่อสันติสุขแห่งการดำรงอยู่ร่วมกัน

๑๐. ลิขิตไฟ (๒๕๓๑) : นวนิยายการต่อสู้ของชายหนุ่มหญิงสาวที่ถูกชะตากรรมผลักดันให้ชีวิตหักเห ท่ามกลางอำนาจเถื่อน อิทธิพลมืด ไฟแค้นและไผ่ราคะ เขา เธอ และเพื่อนผู้มีอาจหลักเลียงอนาคตที่มีอาจลิขิตได้จึงเป็นไปในเพลิงไฟที่รุ่มร้อน

๑๑. สร้อยสันติภาพ (๒๕๓๑) : กวีนิพนธ์ซึ่งร้อยรัดสัมผัสกันด้วยจินตภาพอันกว้างไกล เผยให้เห็นสงครามภายนอกและภายในจิตใจมนุษย์ ด้วยน้ำเสียงแห่งสำนึกห่วงใย มุ่งมั่นและฟันฝ่าภายในโลกอุดมคติ ที่ท้าทายโลกความเป็นจริง

๑๒. สองเธอ (๒๕๓๒) : นวนิยายเยาวชน เรื่องของวัยรุ่นหนุ่มสาว ที่เดินทางจากภาคกลางสู่ภาคเหนือเพียงลำพังสองเธอ ผ่านสถานการณ์ของความรัก ความรู้สึก ธรรมชาติของกิเลสตัณหาภายใน ขณะต่างมีสำนึกผิดชอบต่อความควรไม่ควร เขาและเธอต้องต่อสู้กับภาวะอารมณ์และเหตุการณ์สำคัญของการก้าวข้ามที่สับสนเลี้ยว

๑๓. กำไรจากรอยเท้า (๒๕๓๓) : บทกวีสำหรับเยาวชนที่อบอุ่นด้วยน้ำเสียงเชื้อชวนให้บทวนชีวิตที่ผ่านพบ ทั้งดีร้าย ทุกก้าวเดิน ให้กล้าเผชิญและฟันฝ่า ด้วยความเชื่อมั่นในรอยเท้าของตนทุกๆ อย่างก้าว

๑๔. บันทึกแห่งดวงหทัย (๒๕๓๔) : กวีนิพนธ์รวมเล่มหลากฉันทลักษณ์ เผยความรู้สึกที่ซ่อนลึกที่สะท้อนจากแรงกระทบกระเทือนต่อจิตใจมนุษย์ ปลุกเร้าพลังทางปัญญาและอุดมคติ ผ่านมุมมองชีวิตธรรมชาติ

๑๕. หน้าต่างดอกไม้ (๒๕๓๖) : กวีนิพนธ์เชิงอุดมคติ ที่สร้างสรรคจินตภาพของแผ่นดินด้วยบุคลาธิษฐานทางความคิด เผยภาพชีวิตและความรู้สึกพิศุทธิ์ ให้พลังแห่งความหวัง และทางออกจากความเลื่อมในรอยวิถี

๑๖. กระเจ๊กสีขาว (๒๕๓๖) : กวีนิพนธ์กลอนเปล่า ที่ส่องสะท้อนการมองโลก ธรรมชาติ และชีวิตด้วยกระเจ๊กของถ้อยคำ ทั้งในบทกวีและจิตใจ เปิดพื้นที่สีขาวในมโนวิญญาณให้ตรึกคิดอย่างอิสระ

ผลงานประเภทวรรณกรรม (2537-2562)

๑๗. นครคืบแคบ (๒๕๓๗) : กวีนิพนธ์รวมเล่มหลากหลายลักษณะ สะท้อนความอัดอัดขัดข้อง และคืบแคบของดวงใจนคร ทั้งเรื่องราวจากเหตุการณ์ทางการเมือง สังคม และชะตากรรมของผู้ตกเป็นเหยื่อ

๑๘. ครึ่งหลังยังจำ (๒๕๓๘) : สารคดีชีวิตวัยเยาว์ของศิวกานท์ ที่ถ่ายทอดเรื่องราววันคืนของความรัก ความสุข ความตื่นเต้น การเรียนรู้ ประสบการณ์ ตำนาน เรื่องเล่า และการเดินทางของวันวาน ที่เป็นพลังผลักดันชีวิต จากกาลครั้งนั้นถึงวันนี้ วันที่เหมือนและแตกต่างจากครั้งหลัง

๑๙. ทุ่งดินดำ แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง (๒๕๓๘) : กวีนิพนธ์คำโคลงประยুক্তีเรื่องยาว สะท้อนวิถีชีวิตชนบท ที่เผยให้เห็นความขัดแย้งของอำนาจกับอุดมการณ์ของการพัฒนาท้องถิ่น ทั้งยังแฝงนัยปรัชญาและปริศนาธรรม

๒๐. เสียงปลุกยามค่ำคืน (๒๕๔๑) : กวีนิพนธ์สร้างสรรค์ฉันทลักษณ์ใหม่ชุด “กาพย์ห้วนเดี่ยว” โดยปรับประยুক্তีจากกลอนเพลงพื้นบ้าน เนื้อหาแบ่งเป็นสามภาค คือ วันคืนแห่งอดีตที่สุขสงบ ปัจจุบันสมัยรุ่งเรืองที่ผกผันหวั่นไหว และอนาคตแห่งความครุ่นคำนึง ผ่านคำกวีอันกระชับกระแทก เสียดสี ซ่อนเศร้า และแสวงหวัง

๒๑. ข้าวเม่ารางไฟ (๒๕๔๔) : กวีนิพนธ์สร้างสรรค์ฉันทลักษณ์ “กาพย์ห้วนเดี่ยว” สืบต่อจาก “เสียงปลุกยามค่ำคืน” เสนอฉากและชีวิตวิถีชนบทที่เสมือนข้าวเม่าซึ่งถูกราง (คว่ำ) ในกระที่พวกเขาไม่อาจเลือกพินหรือความร้อนของไฟ ชะตากรรมของพวกเขาเปรียบกับข้าวเม่าอ่อนไฟ สุกๆ ดิบๆ หรือบางครั้งก็แค้นไฟจนไหม้เกรียม

๒๒. รักนั้นเป็นฉันนี่ (๒๕๔๖) : กวีนิพนธ์ที่อบอุ่นและกรุณาด้วยความรักความปรารถนา จุดไฟฝัน ให้เกิดแรงบันดาลใจสร้างสรรค์

๒๓. ไม้ ตะปู และหัวใจ (๒๕๔๗) : กวีนิพนธ์ในนาม “จันทร วรลักษณ” ใช้กลอนสั้นๆ เรื่องละบทเดียว แบ่งเป็นหมวดหมู่ความคิด ส่งผ่านเนื้อหาเชิงปรัชญาชีวิต หยั่งวัดมโนคติ ดุจปลายแหลมของตะปูที่ทิ่มลงบนแผ่นไม้หัวใจ เมื่อค้อนแห่งถ้อยคำกระหน่ำตี

๒๔. ครอบครัวดวงตะวัน (๒๕๔๗) : กวีนิพนธ์แห่งชีวิต ที่ผู้กร้อยเรื่องราวของครอบครัวเล็กๆ ผ่านการเรียนรู้และการใช้ชีวิตในฐานะปัจเจกภพ ซึ่งมีอาจปฏิเสธการอยู่ร่วมกับชุมชนและสังคมอันใหญ่กว้าง โดยใช้พื้นที่จากชีวิตสามัญ ทุกข์ สุข และวิถีของครอบครัวซึ่งมี “ทาง” แห่งความรัก ความอบอุ่น เปิดทางเลือกและพื้นที่อิสระทางความคิดให้ปรากฏ

๒๕. กว่าจะข้ามขุนเขา (ด้วยปลายมีดของเธอและฉัน) (๒๕๔๙) : กวีนิพนธ์แนวปรัชญาชีวิต ที่เล่นกับรหัสและกุญแจอันหลากหลายของฉันทลักษณ์ ในนาม “ธมกร” (ศิวกานท์ ปทุมสูติ) สะท้อนผ่านตัวละครต่างๆ และตัวตนเชิงบุคลาธิษฐาน ท่ามกลางอุปสรรคขวากหนาม อันเป็นดังขุนเขาภายใน ที่ต่างสร้างขึ้นและมีอยู่ ต่างจะต้องเรียนรู้ เผชิญหน้า เชื่อชวนกันอ่านและก้าวผ่านไปกับบทกวี

๒๖. ต่างต้องการความหมายของพื้นที่ (๒๕๕๕) : กวีนิพนธ์ ๒ ภาษา ไทย-อังกฤษ แปลภาคภาษาอังกฤษโดย “มานพ ประธรรมสาร” สะท้อนภาวะความขัดแย้งภายในและภายนอกของมนุษย์ ที่ต่างต้องการที่หยัดที่เย็น ขณะที่ต่างฝ่ายมิได้เรียนรู้ความหมาย ที่แท้จริงของพื้นที่ ก่อเกิดปัญหาของการก้าวล่วงพื้นที่ของกันและกัน กระทั่งรุกรื้อทำลายพื้นที่สาธารณะของความเป็นมิตรญาติอย่างใหญ่หลวง

๒๗. นัยตากวี (๒๕๕๕) : กวีนิพนธ์บทสั้นๆ เรื่องละ ๑-๓ บท แฝงปรัชญาความคิด ที่มองผ่านมิตินัยของธรรมชาติ ชีวิต และสภาวะอารมณ์ ด้วยมุมมองของ “ตาดวงที่สาม” เพื่อสื่อ “นัย” ความคิดที่ละเอียดอ่อน ปลูกตึ้นมโนคติ และความเข้าใจชีวิต

๒๘. เมฆาจาริก (๒๕๕๖) : กวีนิพนธ์เชิงปรัชญาชีวิต ในนามปากกา “ธมกร” ใช้กลอนสุภาพต่อเนื่องกันตลอดเล่ม ด้วยท่วงทำนองคล้อยจากรูปแบบ เฝยอิสระในจินตภาพตั้งเมฆาที่จาริกตนไปเพียงละอองไอน์พิสุทธ์และบางเบา และแทรกตัวไปได้ในทุกสภาวะ ตื่นรู้ไปกับการเดินทาง ทั้งเมฆาที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม

๒๙. ทางจักรา (๒๕๕๙) : ปรัชญานิยายกวีนิพนธ์เรื่องยาว เขียนด้วยฉันทลักษณ์หลากหลายร้อยต่อกันดังข้อโซ่จักรา ดำเนินไปในเส้นทางจักรยานของครูกวีและศิษย์กวีหนุ่ม ผู้ต่างเผยให้เห็นปมปัญหาของชีวิตของกันและกัน ทับซ้อนกับปัญหาของสังคมและหมู่วมวลมนุษยชาติ ทั้งในเส้นทางที่ผ่านพบ และในห้วงคิดคำนึง ที่สุดแห่งความจริงแห่งทุกข์และพันธนาการของมนุษย์อันสะท้อนสะท้อนผ่านจักราชีวิต

๓๐. ด้วยก้าวของเราเอง (๒๕๖๒) : กวีนิพนธ์แนวนวัตกรรมวิวัฒน์ในนามปากกา “ธมกร” ทั้งบทยืนเรื่อง บทเสียงภายใน และบทนอกบรรทัด สื่อสะท้อนภาวะหลับและตื่นของจิตปัญญา ทำทนายการต่อสู้กับตัวตน สัจจะ วิทยาศาสตร์ และความหมายของชีวิต ทั้งต่อการเลือกทาง เลือกกระทำ และเลือกก้าวเพื่อการ “เปลี่ยนพบ” สู่ความเปลี่ยนแปลง เพื่อสิ่งที่ดีกว่า

๓๑. **นาฏกรรมจันทรจ (๒๕๖๕)** : กวีนิพนธ์แนววรรณสัญญาะพหุขนัยที่ใช้ความงามและสัจภาวะเป็นสื่อให้เข้าถึงความดีงามและความจริงของศานติดุลยธรรม ที่ท้าทายการก้าวออกไปจากมุมมองของปัญหาและอัตตาวິถี สู่คุณค่าของความมีอยู่ของชีวิตที่จริงแท้

๔.๒ ผลงานประเภทวิชาการ

ผลงานประเภทวิชาการ (2533-2553)

๑. **กลวิธีสอนเด็กเรียนเขียนบทกวี (๒๕๓๓)** : งานเชิงวิชาการที่เก็บรวมประสบการณ์การเรียนรู้จากชีวิตของครูผู้เฝ้ามองบทกวีในชีวิต สกัดทิ้งท่าที่การเรียนการสอนแบบจารีต ที่มองเห็นว่าเป็นอุปสรรคขัดขวาง สู่การซึมซับความมีชีวิตและธรรมชาติของภาษา โดยมีหลักสำคัญว่า “กินครูเป็นอาหารวันละบท เล่นล้ออรรถรสวันละหน อ่านเขียนวันละครั้งอย่างแยบยล ผลิดอกออกผลจากต้นรัก”

๒. **การอ่านเพื่อชีวิต (๒๕๔๒)** : งานเชิงวิชาการที่ปูพื้นฐานการอ่านเพื่อการรักการอ่าน ความเข้าใจสาร การตีความเพื่อการเข้าถึงสารที่แท้จริง และการเชื่อมโยงการอ่านหนังสือกับการอ่านชีวิตสู่การใช้ชีวิตอย่างมีเมโนคติ

๓. **การเขียนสร้างสรรค์ไม่ยากอะไรเลย (๒๕๔๘)** : งานเชิงวิชาการที่แม้ไม่ได้สกัดทิ้งหลักวิชาการเสียโดยสิ้นเชิง แต่ก็มีได้ทำให้ผู้อ่านรู้สึกที่ต้องรู้ขณะเรียนรู้ เพียงนำพาให้ผู้อ่านคิดตามเรื่องตามตัวอย่างที่ชี้ชวนให้พิจารณา มากกว่าจะแสดงหลักและกฎเกณฑ์ ประเด็นสำคัญของงานเขียนเล่มนี้ ได้หาวิธีพูดคุยกับผู้อ่านให้เห็นว่าการเขียนไม่มีอะไรยาก หากเคารพความจริงของสิ่งที่เราจะเขียน พิจารณาให้เห็นด้วยตาและใจ แล้วเลือกนำเสนอให้กระทบกระแทกกับจิตใจผู้อ่าน ด้วยแง่มุมที่แปลกใหม่ ให้งานสร้างสรรค์นั้นบันดาลใจคนอ่านให้เดินทาง

๔. **เด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้แก้ด้วยนิทาน (๒๕๔๘)** : งานเชิงวิชาการซึ่งเป็นนวัตกรรมสำคัญที่สุดเล่มหนึ่งของยุคสมัย ที่ให้แนวทางแก้ปัญหาเด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ได้อย่างได้ผล เป็นงานเขียนที่ผ่านกระบวนการพิสูจน์วิจัย แกะไขและพัฒนา กระทั่งเป็นที่ยอมรับของครูทั่วประเทศ เป็นงานเขียนเชิงวิชาการที่แฝงงานวรรณศิลป์แทรกเป็นตัวอย่างฝึกอ่านเขียน จากง่ายไปหายาก สำหรับครูและผู้บริหารการศึกษา หรือแม้พ่อแม่ ก็สามารถเรียนรู้วิธีการอ่านเขียนแบบบันไดทักษะ ๔ ขั้น และนำไปใช้ฝึกทักษะ “อ่านออกเขียนได้” ให้เด็กๆ ได้จริง

๕. **คู่มือการอ่านคิดวิเคราะห์** (๒๕๕๓) : งานเชิงวิชาการ ที่เปิดประตูการอ่าน การคิด สู่โลกของการอ่านมากกว่าอ่านหนังสือ คือการอ่านโลกอ่านชีวิต อ่านความคิด อ่านจิตใจ อ่านเพื่อปลูกดีในคติ ขยายมิติของความหมายทั้งนัยแฝงและนัยสลับซับซ้อน เข้าถึงสารแห่งสัจจะอันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ความคิด เปลี่ยนแปลงชีวิต และเปลี่ยนแปลงโลกไปสู่ความหมายที่ดีกว่า

๔.๓ ผลงานประเภทหนังสือเด็ก

ผลงานประเภทหนังสือเด็ก (2531-2555)

๑. **พกพาพาที** (๒๕๓๑) : นิทานร้อยกรองที่ชักชวนดอกไม้พื้นบ้านมาแนะนำตัวกับเด็กๆ

๒. **ลานาของน้ำผึ้ง** (๒๕๓๕) : นิทานร้อยกรองที่นำเสนอผ่านบันทึกของ "น้ำผึ้ง" เด็กหญิงชั้น

ป.๖ ผู้กำลังจะจบและจากน้องๆ ผกกกำลังใจในการเรียนหนังสือและเรียนรู้ชีวิตถึงน้องๆ ในวัยต่างๆ

๓. **เม็ดฝนของปลายดินสอ** (๒๕๕๕) : นิทานร้อยกรองในนามปากกา "ปลายดินสอ" นำเสนอเรื่องราวการวาดภาพตามจินตนาการของเด็กที่ครูผู้สอนอาจมองไม่เห็นคุณค่า ทว่าพ่อของเขากลับเข้าใจและชื่นชม

๔. **เด็กน้อยกับก้อนเมฆ** (๒๕๕๕) : นิทานร้อยกรองที่เล่าเรื่องความน่ารักของเด็กน้อยผู้สนุกกับการวาดรูปก้อนเมฆ ซึ่งลอยล่องอยู่บนท้องฟ้าและสนุกกับการคิดแก้ปัญหาในแบบเด็กๆ

๕. **โลกของคุ่มคุ่ม** (๒๕๕๕) : นิทานร้อยกรองในนามปากกา "ปลายดินสอ" นำเสนอเรื่องราวของนกคุ่มน้อย ผู้เรียนรู้การหากินและใช้ชีวิตในป่าจากแม่ จากประสบการณ์ตรงที่ผ่านพบ ได้คิดและได้โอกาสในการตัดสินใจ

๔.๔ ผลงานประเภทหนังสือเรียน

ผลงานประเภทหนังสือเรียน (2547-2549)

๑. ภาษาพาที ป.๒ หนังสือเรียนชุดภาษาเพื่อชีวิต กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของ
กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๔๗) : งานเขียนเล่มพิเศษที่ “ศิวกานท์ ปทุมสูติ” ได้รับเกียรติจากคณะกรรมการ
ดำเนินงานจัดทำหนังสือเรียนและแบบฝึกหัดภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
๒๕๔๔ ให้ “เป็นผู้เขียน” เนื้อหาหลักของหนังสือเรียนเล่มนี้ตลอดเล่ม

๒. ภาษาพาที ป.๕ หนังสือเรียนชุดภาษาเพื่อชีวิต กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของ
กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๔๗) : งานเขียนเล่มพิเศษอีกเล่มหนึ่งที่ “ศิวกานท์ ปทุมสูติ” ได้รับเกียรติจาก
คณะกรรมการดำเนินงานจัดทำหนังสือเรียนและแบบฝึกหัดภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช ๒๕๔๔ ให้ “เป็นผู้เขียน” เนื้อหาหลักของหนังสือเรียนเล่มนี้ตลอดเล่ม ต่อเนื่องเนื้อหาและตัว
ละครที่เคยมีมาในชั้น ป.๒

๓. ก ไก่ น้อยใหญ่ (๒๕๔๙) : หนังสือเรียน ก ไก่ ส่วนใหม่ ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาของ
คณะกรรมการดำเนินงานจัดทำหนังสือเรียนและแบบฝึกหัดภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช ๒๕๔๔

๔.๕ ผลงานหนังสือสำคัญร่วมกับนักเขียนท่านอื่น

๑. กวีพรรณ : ชมรมกวีศรีสยาม (๒๕๑๙)

๒. คำค้นขันท้า : สนพ.ดอกหญ้า (๒๕๒๘)

๓. บทกวีเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี :
กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร (๒๕๓๕)

๔. จักรแก้วแผ่นดิน : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๔๐)

๕. ในหลวงในดวงใจนักเขียน : สมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย (๒๕๔๒)

๖. สันด้าย บายศรี ประชาชี ประชุมเพลิง : สนพ.นกแก้ว (๒๕๔๓)

๗. มรดกแผ่นดินนวมินทร์มหาราชา : สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร
(๒๕๕๑)

๘. ดอกบัวบานในธารวรรณกรรม LOTUS BLOOMS IN THE STREAM OF LITERATURE
: ฉบับพิมพ์ ๓ ภาษา คือ ภาษาไทย ภาษาเวียดนาม และภาษาอังกฤษ สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย
กระทรวงวัฒนธรรม (๒๕๕๖)

๙. โรงเรียนกวี ทางที่เลือกเท้า (๒๕๕๘) : บทความแนะนำโรงเรียนกวี เรื่องสั้น สารคดี และบท
กวีรวมเล่มของนักเรียนโรงเรียนกวี พร้อมด้วยครูมิตรศิลปิน และศิษย์แห่งทุ่งสักอาศรม ในวาระครบรอบ
๑๐ ปี โรงเรียนกวี ทุ่งสักอาศรม

๑๐. ๗๐ สัมผัสจรรจนลงรัชธรรมราชา : สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร
(๒๕๕๙)

๑๑. ๘๙ พรรษาแห่งภูมิพลแผ่นดิน : สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร
(๒๕๖๐)

๑๒. ในหลวงของเรา ในหลวงของโลก : เรือนพิมพ์แม่ชอบ (๒๕๖๐)

๑๓. มิใช่การต่อสู้ครั้งสุดท้าย จากเจ้าพระยาถึงสาละวิน : ผจญภัยสำนักพิมพ์ ร่วมกับสำนักข่าว THE REPORTERS และสำนักข่าวชายขอบ (๒๕๖๔)

๔.๖ ผลงานประพันธ์เพลง

๑. เพลงชุดกราบแผ่นดิน ๑-๒ (๒๕๔๕) ขับร้องโดย “ชินกร ไกรลาศ” ได้แก่เพลง กราบพระแก้ว, สองขัณฑ์ดิดา, สำนึกลูกพระนเรศวร, เมืองพระนารายณ์, คุณแผ่นดิน, ปณิธานกรุงเทพ, พระลอตามไก่อ, ดอยสุเทพเรืองใจ, กล่อมอีสาน, นครธรรมด้ามขวาน, สองวีรสตรี, ชวนาสอนลูก, วนาราชินี, พระเจ้าแผ่นดินแห่งดวงใจ

๒. เพลงชุดอื่นๆ ๑ (๒๕๔๗ – ๒๕๕๕) : งานเพลงต่อมาอีกหลายเพลง ในชุดต่างๆ ที่แต่งให้ “ชินกร ไกรลาศ” ขับร้อง ได้แก่เพลง สายน้ำศักดิ์สิทธิ์, รักษาศิลป์รักษา, พระยาสิริราชเดช, ขุนรัตนาวุธ, โภชาเหล็ก, สุธสิงหนาทขุนพลแก้ว, ถามคนไทย, ไม่เมาเอาเท่าไร, พอเพียง ฯลฯ

๓. เพลงชุดอื่นๆ ๒ : งานเพลงที่แต่งให้นักร้องคนอื่นๆ

(๑) เพลง สหายสุรา และ รอยทาง (๒๕๔๖) ขับร้องโดย “ศทวาท ทองไทย” : วงมาลีฮวนน่า

(๒) เพลง ปลุ (๒๕๕๐) ขับร้องหมู่โดย “ไชยา มิตรชัย และคณะ”

(๓) เพลงชุด “เจ้าชายปี” (๒๕๕๓) ได้แก่เพลง เจ้าชายปี, พระอภัยมณี, สงสารนางผีเสื้อ, สงสารไมรา, ขุนแผนพันม่าน, ลำไยกะโหลก, จนและเจ็บ, ดอกไม้ไหว้ครู, ก ไก่ น้อมไหว้ ฯลฯ ขับร้องโดย “ศิวกานท์ ปทุมสูติ, ศักดิ์สิริ มีสมสืบ, ในดวงตา ปทุมสูติ และ ผาเมฆ มีสมสืบ”

๕. การสร้างสรรค์ผลงาน

ศิวกานท์ ปทุมสูติ ใช้นามปากกาหลากหลายในงานเขียน เช่น **ทิดหนวด, ธมกร, จันทร วรลักษณ, ปลายดินสอ** แต่ส่วนใหญ่มักใช้นามจริงในการเขียน และเมื่อเอ่ยนาม **ศิวกานท์ ปทุมสูติ** ย่อมเป็นที่รู้จักกันดี ทั้งในแวดวงกวี นักเขียน นักอ่าน และโดยเฉพาะครูอาจารย์ด้านภาษาและวรรณกรรมทั่วประเทศ เพราะนอกจากศิวกานท์ ปทุมสูติ จะเป็นกวีและคนใช้ชีวิตผ่านพบประสบการณ์มาหลากหลายแล้ว ช่วงหนึ่งของชีวิตเขายังเคยเป็นครูอาจารย์ ทั้งระดับประถมศึกษาและมหาวิทยาลัย อีกทั้งยังเป็นวิทยากรด้านภาษาและวรรณกรรมให้การเรียนรู้ทั่วทุกภูมิภาคในประเทศ รวมถึงต่างประเทศด้วย บทกวี

และงานเขียนของเขาจึงเป็นดอกผลของชีวิต ปรัชญาอุดมการณ์ และแรงบันดาลใจจากชีวิตที่เดินทาง อันเปี่ยมด้วยพลังทางปัญญาและคุณค่าทางวรรณศิลป์

การเดินทางทั้งภายนอกและภายใน ทำให้งานของศิวกานท์หล่อหลอมและขัดเกลาตัวตนกวีของเขาอย่างมีอัตลักษณ์ที่โดดเด่นยิ่งคนหนึ่งแห่งยุคสมัย

ท่วงทำนองบทกวีของศิวกานท์ ที่มักเล่นกับความรู้สึกและตัวตนภายในหลายบทหลายเล่ม บ่งบอกถึงความเชื่อมั่นในการต่อสู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือการไปให้สุดทาง ดังบทหนึ่งของโคลงใน **บันทึกแห่งดวงหทัย** (๒๕๓๔ น.๑๓) ที่เป็นเสมือนปณิธานของเขา

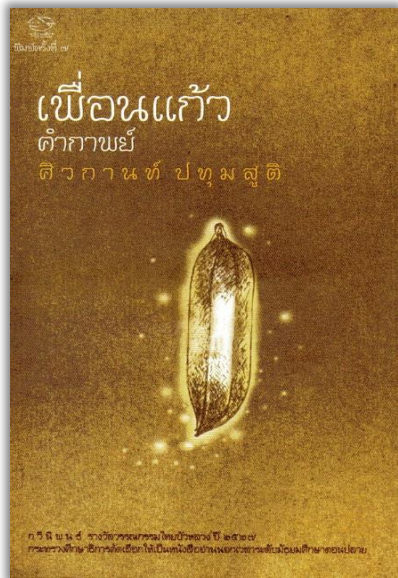
“เข็นคำขึ้นจากตื้น	ตื่นเขา
สู้อยอดหิมาลัยเสลา	สลักได้
เสียงพุดผะแผ่วเบา	คิดบอก ไตฤ
จักหนักจักแน่นไว้	แว่วฟ้าดินฟัง”

นัยแห่งทางกวีและทางชีวิตของศิวกานท์ซึ่งเป็นหนึ่งเดียวกันนั้น ผู้อ่านที่ติดตามงานของเขาอย่างต่อเนื่องย่อมสัมผัสได้ถึงตัวตนและการสร้างสรรค์ ภาพที่คุ้นชินของศิวกานท์ นอกจากจะมีบุคลิกที่สุภาพ นุ่มนวล ทว่า อีกด้านหนึ่ง เขาก็ยังมีจิตสำนึกกบฏที่แข็งแกร่งอยู่ด้วย และนั่นก็คืออัตลักษณ์กวีที่ปรากฏในคำกวีของเขามีน้อย ดังสัมผัสเสียงที่ดุดันในเล่ม **ต่างต้องการความหมายของพื้นที่** (๒๕๕๕ น.๗๔)

“ข้าพเจ้าปฏิเสธความอ่อนน้อม
ที่ค้อมหัวให้คนชั่วเสวยมสงบ
น้อมอำนาจธรรมอยู่ท่าวบ
ไม่สมคบก็เหมือนคบกับพาลชน”

บุคลิกอันคมเข้มของคำและพลังกระทบกระแทก คืออีกด้านของเขาที่มีอยู่จริง

คุณค่าของวรรณศิลป์และอัตลักษณ์กวีของศิวกานท์เริ่มต้นตรงนี้ ตรงที่การสร้างสรรคงานของเขา มาจากชีวิตและจิตวิญญาณของเขา ไม่ว่าจะหยิบยกผลงานเล่มใดขึ้นมา ก็จะได้เห็นภาพชัดของอัตลักษณ์กวีของเขาอยู่เสมอ ยิ่งอ่านงานของเขาอย่างลึกซึ้ง ก็จะได้ยิ่งหยั่งลึกลงไปในวิถี รากเหง้า ประสบการณ์ ความรัก ความเศร้า ความรู้สึกรู้สึสา ความกล้า ความมีมโนคติ ความปราวณาสรรค์ และอุดมการณ์ที่มุ่งมั่น ดังผลงานเล่มสำคัญๆ ที่เผยความลึก กว้าง ก้าวหน้า และพัฒนาต่อเนื่องของงานวรรณศิลป์ของเขาในห้วงเวลาของการอ่าน คิด และเขียนชีวิต

เพื่อนแก้วคำกาพย์ (๒๕๒๙)

นวนิยายกวีนิพนธ์ที่สะท้อนภาพชีวิตพื้นบ้าน
พื้นเพลง ซึ่งเป็นต้นธารทางวรรณศิลป์ของเขาในช่วงทศวรรษ
แรกของการสร้างสรรค์งาน โดยศิวกานท์ได้หยิบเอาชีวิต
สามัญของชาวบ้านมารังสรรค์เป็นคำกาพย์เรื่องยาว ประดุจ
นิยายพื้นทุ่งที่พลิกขั้วล้อกับวรรณคดีแนวขนบ ศิวกานท์
ตั้งใจให้ตัวละครของเขาเป็นเพียงชาวบ้านสามัญ มิใช่ชนกรบ
ในประวัติศาสตร์ ชนชั้นสูงศักดิ์ หรือสิ่งเหนือมนุษย์ใดๆ เทพ

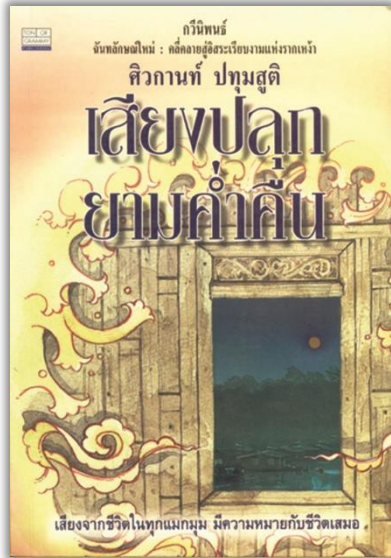
เจ้าอย่างที่เคยมีมา ขณะเดียวกันเขาก็นำเสนอเรื่องราวด้านมืดและด้านสว่างของสังคม ที่มีอยู่จริงมีทางใจ
ผู้อ่าน ผสานกับประเด็นหลักของเรื่อง คือ “เพื่อน” ในบ่วงรักสามเส้า ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับวิถีอำนาจ
อิทธิพล และความรักความผูกพันของเพื่อนร่วมน้ำสาบาน ท่ามกลางขนบประเพณี วิถีชาวบ้าน ที่มีทั้งสุข
และโศกของตัวละคร สะท้อนสัจจะและผลของการกระทำให้ปรากฏ

อีกทั้งยังได้แสดงอัตลักษณ์เชิงวรรณศิลป์ของควมมีเลือดเนื้อกวีพื้นบ้าน จากประสบการณ์ชีวิต
ในวัยรุ่นที่อยู่ในแวดวงเพลงชาวบ้าน ด้วยการนำเพลงเหย่อย เพลงพวงมาลัย เพลงเต็นท์กำรำเคียว และ
เพลงกล่อมเด็ก มารวมกระบวนกาพย์ได้อย่างกลมกลืน ยิ่งกว่านั้นคือการนำเพลงเหย่อย ซึ่งเดิมเรียกว่า
เพลงดอกแคร่วง ที่นิยมร้องกันอยู่แถวถิ่นเมืองกาญจน์และเมืองสุพรรณ มาพัฒนาเป็น “กาพย์ดอกแค
ร่วง” ซึ่งประเด็นนี้ “เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์” ได้กล่าวถึงความกล้าหาญและความสร้างสรรค์ของศิวกานท์
ไว้ในคอลัมน์ “พื้นบ้านชวนเรื่อน” ของนิตยสาร “ศิลปวัฒนธรรม” (กันยายน ๒๕๒๙) ว่า

“...กาพย์ที่ศิวกานท์ประดิษฐ์ขึ้นเองใหม่ชื่อ กาพย์ดอกแคร่วง โดยดัดแปลงมาจาก เพลง
เหย่อย ที่นิยมร้องกันอยู่แถวถิ่นเมืองกาญจน์และเมืองสุพรรณ ชื่อเดิมของเพลงนี้มีคนเรียกว่า เพลงดอก
แคร่วง ศิวกานท์จึงนำมาเป็นชื่อของกาพย์นี้ด้วย น่าชมในความกล้าหาญของศิวกานท์ข้อนี้”

ปลายทางของ **เพื่อนแก้วคำกาพย์** ได้เผยสัจจะแห่งนาฏกรรมชีวิตให้ขุคิดใคร่ครวญ ทั้งยัง
ประคองหวังของชีวิตที่มีอยู่ให้ก้าวต่อไป กับความหมายของคำว่า “เพื่อนแท้” ที่ยอมมีคุณค่าตลอดไป

เสียงปลุกยามคำคืน (๒๕๔๑)

เป็นกวีนิพนธ์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ทางกวีของเขาได้อย่าง

แนบเนียนทีเดียว เขาสร้างสรรค์ชั้นทลักษณ์เฉพาะตนสืบต่อจาก “เพื่อนแก้วคำกาพย์” คือ ชั้นทลักษณ์ที่มีพัฒนาการจาก “เพลงกลอนหัวเดียว” หรือกลอนเพลงพื้นบ้านให้เป็นท่วงทำนองกาพย์อย่างใหม่ที่เขารเรียกว่า “**กาพย์หัวเดียว**” ซึ่งมีชื่อกาพย์จำแนกนามย่อยต่างๆ ตามท่วงทำนองวิธีท่องไร้ท่องนา เช่น กาพย์ดอกฝ่น, กาพย์ดอกโสน, กาพย์รวงข้าว, กาพย์คมเคียว, กาพย์เต็นกำ, กาพย์สาวกระทายข้าว, กาพย์หึ่งห้อย, กาพย์สร้อยปีซัง, กาพย์ควายสะบัดหญ้า, กาพย์หยาดน้ำค้าง, กาพย์แสงตะวัน, กาพย์นางแซว และกาพย์กล่อมพระพาย เป็นต้น

เพลงกลอนหัวเดียว เพลงชนิดนี้มีลักษณะเรียบง่ายและงดงามในกระบวนคำและกระบวนสัมผัส ในขณะที่เดียวกันก็มีท่วงทำนองแห่งชีวิตและอารมณ์รู้สึกของความเป็นไทยพื้นถิ่นอยู่เต็มเปี่ยม ดังนั้น ในการกำหนดกฎเกณฑ์ทางชั้นทลักษณ์จึงไม่ถือเคร่งครัดกระบวนคำและกระบวนสัมผัสจนแข็งขื่นต่อธรรมชาติของพื้นเพลงที่เป็นรากเหง้าคำมูลของชาวบ้าน จึงให้ใช้สัมผัสซ้ำ หรือสัมผัสสั้นยาว และรวมทั้งการเลื่อนไหลเพิ่มหรือลดถ้อยคำได้ตามความเหมาะสมกลมกลื่นของท่วงทำนองและเนื้อหา และยังได้ไขรหัสแห่งแรงบันดาลใจในการสร้างกาพย์หัวเดียวแต่ละชนิดไว้อย่างน่าตื่นใจ อาทิ

กาพย์หึ่งห้อย ๑๐ เป็นกาพย์ที่จำลองภาพแห่งความงามของแสงหึ่งห้อยพร้อยพรวยามคำคืน โดยให้ลีลาของกาพย์มีท่วงทำนองเสียงตกกระทบทำียบท ที่มีน้ำหนักแน่น คล้ายกับแสงสว่างที่วาววายเป็นระยะจากกันของหึ่งห้อยนั้น

กาพย์สาวหาน้ำ ๑๓ เป็นท่วงทำนองผสมผสานกันระหว่างการยวบยุ่นของคานหาน้ำกับการเดินกระเพื่อมของน้ำในถังหาบ และจังหวะก้าวอย่างเหยาะเหยียบของหญิงสาวผู้ชำนาญการหาบ โดยมีให้น้ำหก

กาพย์หยาดน้ำค้าง ๗ เป็นกาพย์ที่ผูกประพันธ์ขึ้นจากความงามของหยาดน้ำค้าง ซึ่งเปรียบพราวหยาดประกายบนยอดไม้ใบหญ้ายามอรุณรุ่ง ครั้นต้องแสงตะวันอุ่นเรืองขึ้นยามสายก็ละลายรูปร่างไปไม่อ้อยอิ่ง จึงกำหนดให้ลีลาของกาพย์ชนิดนี้กระชับใจ ไม่เย็นเยื่อ

ตัวอย่าง กาพย์สาวหาน้ำ ๑๓ ใน **เสียงปลุกยามคำคืน** (๒๕๔๑ น.๒๙-๓๐) ที่พรรณนาภาพอดีตอันงดงามในเรื่อง “คิดถึงเพชริดา” นับเป็นบทกวีที่ได้จังหวะคำและความละเมียดละไมนัก

“สาวน้อย	กระโจมอก
อาบน้ำท่านก	อาบอาทิตย์อุทัย
นกน้ำ	ล่ำประโดง
เผ้ายามอยู่โง	ให้สาวแก้มใส
ลอยคอ	ในลำคู
มีोन้อยค่อยถู	เนียนกอกใจ
ขยับ	เขยื้อนปม
เพียงเทพพนม	โคมน้องยอโย
เนียนผ้า	เนียนกายสาว
ยิ่งเนียนใจหนาว	ทุกคราวฝันใฝ่
แฝงตัว	ใต้บัวบอน
ปทุมทิพย์อรชร	ซ่อนน้ำรำไร
ปลอดตา	ล่ำประโดง
ทำขึ้นดีโปง	กระทุมน้ำใส
สายน้ำ	กับสาวน้อย
ตะวันรุ่งร้อย	สร้อยอรุณวิไล”

นอกจากความโดดเด่นของรูปแบบคำประพันธ์ที่ประดิษฐ์ขึ้นใหม่แล้ว กวีนิพนธ์เล่มนี้ยังทำหน้าที่เป็นปากเสียงแทนเสียงของสังคมที่เงียบงันอยู่ ทั้งในภาคชนบทและเมืองใหญ่ ปลุกให้สติสำนึก ขณะชีวิตดำเนินไปในกระแสความเปลี่ยนแปลงจนอาจหลงลืมบางสູ່มเสียงของบรรพชน

ข้าวเม่ารางไฟ (๒๕๔๔)

ศิวกานท์ยังพัฒนากาพย์ของเขาอย่างต่อเนื่อง ในกวีนิพนธ์ “ข้าวเม่ารางไฟ” ก็ได้นำกาพย์หัวเดียวที่ประดิษฐ์ขึ้นมาใหม่มาใช้ได้อย่างจับใจกับเนื้อหา ดังกาพย์หยาดน้ำค้าง ๗ ที่สื่อถึง “ความสุขของคุณยาย” ในวันที่กลิ่นควันธูปเทียนลอยคว้าง เบื้องหน้าผ้าห่มคลุมร่างไว้วิญญาณ ลูกหลานแวดล้อม อารมณ์รู้สึกนั้นเพียงหยาดน้ำค้างบางเบา (น.๑๑๕-๑๑๖)

“ยาย เคยก็น้อยใจอยู่บ้าง

ลูก ชายหญิงทิ้งทิ้งขว้างขว้าง

วัน คื่นเหงาราวโลกแสนร้าง

โลก ไบเหงาราวกว้างแสนกว้าง

กิน ก็กินอดบ้างอิมบ้าง

ไข้ ก็ยาหม้อขมระคาง

ลม ฝนมาหลังคาคว้างคว้าง

ผวา คว่ำกอดลูกหมาแมวพลาง

ไอ ชุ่นรักถักทอบางบาง

ยาย เคยก็น้อยใจอยู่บ้าง

ใจ ที่ไว้รักเลี้ยงเคียงข้าง”

กระทั่ง...

กาย ได้ห่มผ้าผืนบางบาง

คืน นี้นายพริ้มหลับพักว่าง

อย่าง เป็นสุขในทุกสิ่งอย่าง

ท่าม กลางลูกหลานญาติเฝ้าอย่าง

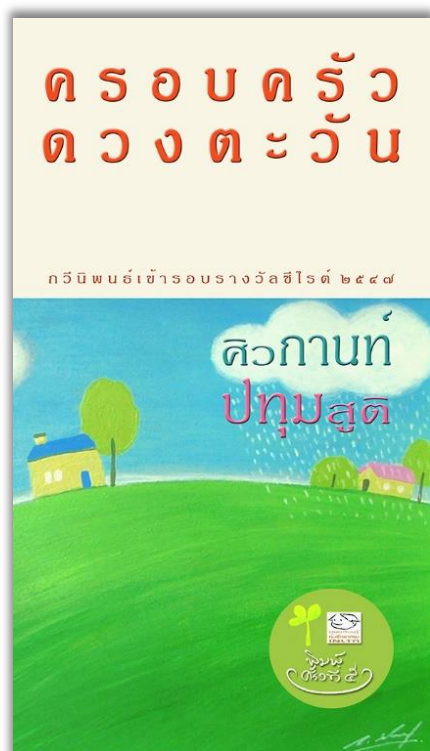
รอ อรุณทิวาพาร่าง...

พราว จากเรือนเหมือนควันธูปคว้าง

พัฒนาการของ “ข้าวเม่ารางไฟ” เป็นก้าวที่หนักแน่นด้วยพลังวรรณศิลป์ ทั้งรูปแบบกาพย์ห้วนเดียวที่จับจังหวะจะโคนได้พลังกวีและเนื้อหาที่คมเข้ม ศิวกานท์นำผู้อ่านให้สัมผัสได้ถึงกลิ่นอายของชนบท ชนบทประเพณี ชีวิตและวิถีที่เคยมีอยู่ ทั้งด้านที่เป็นบวกและลบ อีกทั้งที่กำลังถูกรุกเร้าด้วยความเปลี่ยนแปลงจากภายนอก มิต่างกับข้าวเม่าที่รางหรือคั่วในกระทะ ก็มีอาจเลือกความพอดีของฟืนและไฟ เป็นดั่งบุคลาธิษฐานที่สะท้อนให้เห็นภาพซ้อนของตัวละครในทุกภาคถิ่นชนบทที่ตกอยู่ในชะตากรรมเดียวกัน

พลังของบทกวี พลังของชีวิตใน “ข้าวเม่ารางไฟ” โดดเด่นเด่นไหวอย่างมีตัวตน มีเลือดมีเนื้อ มีอารมณ์รู้สึก สมจริง นำพาให้ผู้อ่านสัมผัสได้ถึงความเป็นมนุษย์ร่วมยุคร่วมสมัย ระหว่างความหมายที่มีอยู่จริงและในจินตนาการที่หลงลืม

ครอบครัวดวงตะวัน (๒๕๔๗)

ถือได้ว่าเป็นบทกวีแห่งชีวิตแนวสัจนิยมเล่มสำคัญ ที่มีเสียงตอบรับกว้างขวาง ทั้งการเข้ารอบสุดท้ายรางวัลซีไรต์ (๒๕๔๗) และการได้รับตีพิมพ์ซ้ำหลายครั้ง เนื้อหาสะท้อนภาพเงาของศิวกานท์และบริบทชีวิต ที่แม้เพียงพุดถึงชีวิตและครอบครัวตนเอง แต่ก็เสมือนเป็นเสียงภายในของชีวิตและครอบครัวของผู้อ่านด้วย ทั้งได้พบอีกว่าวรรณศิลป์ของศิวกานท์ได้พัฒนาความยืดหยุ่นของฉันทลักษณ์แบบฉบับ ให้ผสมผสานกลมกลืนกับกาพย์ห้วนเดียวของเขาได้โดยมิเคอะเขิน

ความจริงใจต่อชีวิตและบทกวีของศิวกานท์ได้ฉายภาพชื่อให้ผู้อ่านจะสัมผัสได้อย่างใกล้ชิดที่สุดคือบทกวีเล่มนี้ เสียงของผู้อ่านอย่าง “ผู้จัดการออนไลน์” (๓ มิถุนายน ๒๕๔๗) เป็นเสียงหนึ่งที่กล่าวแทนใจผู้อ่าน “ครอบครัวดวงตะวัน” ว่า

“บทกวีทั้งหมดของ ศิวกานท์ ใน ครอบครัวดวงตะวัน นี้ เชื่อได้ว่า บริบทต่างๆ ของเนื้อหา (Content) กลั่นมาจากบริบทชีวิตของกวี (Context) เป็นแน่ เพราะสิ่งที่ซ่อนอยู่ในน้ำเสียงหรือความระหว่งบรรทัดนั้น สะท้อนความเชื่อมั่นในวิถีอันเรียบง่ายของชนบทที่สอนให้คนพึ่งพาตนเอง ค้นพบศักยภาพในตนเอง และอิมพอสในความเป็นกันและกัน เมื่ออ่านประวัติของกวีเอง ก็ใช้ชีวิตจริงอยู่ในบริบทเช่นนั้นมาอย่างยาวนาน”...

ศิวกานท์นำพาผู้อ่านของเขาให้เดินทางไปกับบรรทัดอักษรที่ค่อยๆ ฉายฉากและชีวิตของครอบครัวที่เป็นปัจเจกวิถีในท่ามกลางการอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีระยะห่าง ยั่วยุด้วยท่าทีที่แตกต่างทางปัญญา ขณะเดียวกันก็ไม่ลืมที่จะยกย่อนสำนักภายในตน จากภาพรวมของบทกวีทั้งหลายที่เชื่อมโยงความหมายของความรักและความอบอุ่นอันโอบกอดกันดังแสงตะวันโอบกอดแผ่นดิน ก็ได้เห็นถึงความเป็นกวีของศิวกานท์ที่เฝ้าเรียนรู้ต้นลึกของสังคมอย่างมีปฏิสัมพันธ์ถกเถียง ไม่ด่วนตัดสิน แต่ก็ไม่ลังเลที่จะปฏิเสธอย่างในบท “ลมเช้า” (น.๑๕) ที่สองสามีภรรยาปฏิเสธการไปทำบุญที่วัดตามประเพณีพิธีกรรมเหมือนชาวบ้านคนอื่นๆ เพียงตายหน้าอยู่ในสวน และสดับฟังเสียงพระแสดงธรรมที่ลอยลมข้ามทุ่งมาจากวัดขณะบรรดา ผู้ไปวัดกลับคุยกันถึงมีศาลาไม้ไผ่เสียงพระแสดงธรรมนั้น เป็นภาพที่ตัดกันคนละชั่ว พฤติกรรม เป็นการยืนยันทางเลือก ที่ถือว่าการทำงานคือการปฏิบัติธรรม มีใส่ใจแม้กระทั่งเสียงซุบซิบนิรโทษ “มันนอกศาสนา อ้ายบาปอี้ย่ำ ร้างบุญกุศล” และลึกไปกว่านั้นก็คือวิถีคิดที่จะยืนยันในจิตพิสุทธ์ไม่หวั่นไหว “นิรโทษเหมือนลมพัด ไม่ผูกสัมพันธ์ ไม่กลัดกมล ลมเข้ามาโชยขึ้น หอมเหงื่อเรื่อวัน แห่งคนสองคน”

“ครอบครัวดวงตะวัน” เน้นให้เห็นวิถีการใช้ชีวิตที่เรียบง่ายตามที่ศิวกานท์เชื่อว่าควรเป็น ทั้งการเลี้ยงดูลูก จะให้อากาศในการเรียนรู้ชีวิต คลุกคลีกับธรรมชาติ ผูกให้ทำงาน ให้ตนแดดทนฝน ให้เรียนรู้จากผู้มาก่อน ผู้มาสู่ และผู้เป็นไปในกระแส ดังบท *ชีวิตใหม่, ก่อนฝน, เรียนรู้, แดดละไม, รอคันใหม่, เจ็บเจี๊ยบ, หนังสือเล่มน้อย, ทวดทั้งสอง, ปู่กับย่า, ทางของพ่อ, เก็บข้าวตก ฯลฯ* โดยเฉพาะในบท “น้ำผึ้งและเพลิงภู” (พิมพ์ครั้งที่สี่, น.๔๕) นั้น ให้บทเรียนที่ลึกซึ้งนัก ที่เด็กชายเรียนรู้การตีผึ้งกับพ่อ แล้วปีต่อมาก็เข้าป่าไปตีเอง บทกวีตอนจบของเรื่องนี้แสดงนาฏกรรมไว้น่าตรึงนัก

...พลันเหตุไม่คิดคาดถึง	ไฟผึ้งลามป่าเปลวฉาน
ตระหนกใจจนลนลาน	เกินการระงับดับไฟ
เปิงว้างทั้งป่ามาเหย่า	ไฟขึ้นภูเขาโอบไหม้
พ่อรู้แม่เห็นเป็นไป	คำปลอบสอนใจพรั่งพรู
คืนนั้นภูไฟไหม้แห่ง	สร้อยเพลิงเริงแรงลมคู่
เด็กชายได้ฟ้าชมพู่	เรียนรู้น้ำผึ้งเพลิงพราว
เสียงไม้ไผ่ลั่นปล้อง	ยังก้องจนดึกใจผ่าว
ใจไม่ใจภูกรกราว	รวดราวลึกในใจงาม

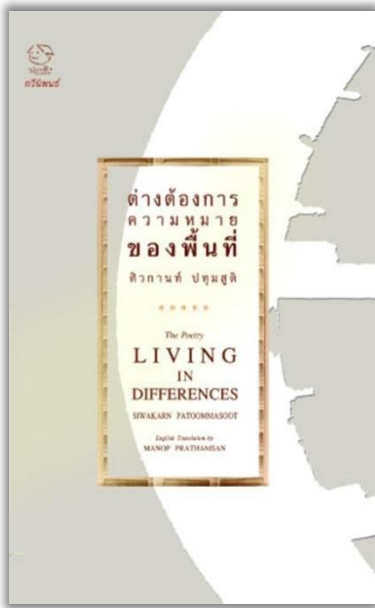
ศิวกานท์เชื่อว่าชีวิตที่กล้ำกลัดความอ่อนแอ ก้าวผ่านบาดแผลและความเจ็บปวด เพื่อที่จะแกร่งและยืนหยัดได้อย่างจริงแท้ จะต้องเป็นดัง “หน่อพนา” (น.๔๖) ที่พ่อแม่ถนอมรัก “เจ้าหน่อใจหอม เจ้าพร้อมหรือยัง เป็นปล้องลำต้ง กลางป่าอาธรรม” สืบเนื่องกันมาในบท “ในคม” (น.๔๘) ศิวกานท์อุปมาความ

กล้าแกร่งและคมของจอบชีวิต ต้องผ่านตะไบขูดหรือแทงอย่างจริงจังเสียก่อน จึงจะสามารถถากถางได้ดี “ในคมตะไบขูด พิสูจน์สอบจอบไฉสม หย้ารอกอยู่นอกร่ม พิสูจน์รอกอยู่โน่นแล้ว” ไซ่เพียงเท่านั้น ชีวิตยังจะต้องอ่านชีวิต อย่างเรื่องราวของ *เสือผ้าย* ในบท “วิถีไม้ขีด” (น.๖๖) และนิทานเรื่อง *จันทโครพ* ในบท “อย่างนี้ลืกลูกพ่อ” (น.๘๒) พลังของบทกวีพาอ่านให้ลงลึกไปถึงรากเหง้าคำมูลของเรื่อง เป็นนัยว่าทุกเรื่องราวรอบชีวิตจะต้องอ่านด้วยสายตาที่เห็นมากกว่าเห็น หรือที่เรียกกันในทางศิลปะว่า “ตาดวงที่สาม” ดังนั้นแล้วในบท “ลูกสาวแม่โพสพ” (น.๗๐-๗๑) จึงย้ำความเชื่อมั่นของพ่อ ที่แม้จะห่วงใยลูกสาวที่ต้องจากบ้าน

การย้อนกลับของการอ่านจิตใจตนเพื่อรู้สึกลึกๆ ถึงจิตใจผู้อื่น เป็นลักษณะเฉพาะตนของศิวกานท์ ที่ปรากฏเสมอในบทกวีของเขา อย่างบทครุ่นคำนึงกับชีวิตในห้วงเวลาที่โดดเดี่ยว เมื่อลูกๆ ไปสู่เส้นทาง การศึกษา และภรรยา ก็แยกไปอยู่ดูแลบ้านในสวน

แก่นสำคัญของการใช้ชีวิต ที่สุดคือความเข้าใจชีวิต ในบท “บ้านเรา” (น.๘๘-๘๙) ความรำพึงของใจกวี ได้เผยแผ่ความรู้สึกอันล้ำลึกนั้น

“บ้านเราหลังใหญ่ไปหรือเปล่า	ลูกเราไม่รู้จะอยู่ไหน
ส่งเขาไปเรียนโลกกว้างไกล	เขาก็ไปสู่ทางกว้างเสรี
ห้องนอนสองห้องของลูกลูก	จึงถูกแมงมุมกุมพื้นที่
ตุ๊กแกจิ้งจกพลอยโชคดี	ครองชีวิตวิถีร่วมชายคา
ลูกเลือกหรือเราเลือกเลือกใส่ลูก	ดั่งนกถูกพรานพรากไปจากป่า
ไปคุ่นชินกลิ่นเมืองวิมายา	ท้องนาท้องไร่ไม่คุ่นแล้ว
เราคิดว่าเรารักเขานัก	จึงผลักให้เขาไปเข้าแถว
เข้าทางเข้าวัดใครขีดแนว	วาดแววความหวังเหมือนอย่างใคร”

ต่างต้องการความหมายของพื้นที่ (๒๕๕๕)

กวินิพนธ์ ๒ ภาษา ไทย-อังกฤษ แปลภาคภาษาอังกฤษโดย “มานพ ประธรรมสาร” สะท้อนภาวะความขัดแย้งภายในและภายนอกของหมู่ชน ที่ต่างต้องการที่หยัดที่เย็น ขณะที่ต่างฝ่ายมิได้เรียนรู้ความหมายที่แท้จริงของพื้นที่ ก่อเกิดปัญหาของการก้าวล่วงพื้นที่ของกันและกัน กระทั่งรุกรานทำลายพื้นที่ สาธารณะของความเป็นมิตรญาติอย่างใหญ่หลวง บทกวีได้ส่องทะลุชั้น ความหมายของพื้นที่ ทั้งรูปธรรมและนามธรรม พื้นที่แห่งศักดิ์และสิทธิ์ พื้นที่ของการอยู่ร่วม พื้นที่ของอิสรภาพทางจิตวิญญาณ ปัญญา ความคิด อันทอดถึงพื้นที่ของความรัก ความเชื่อ และความจริงที่สูญหาย

“ส. ศิวรักษ์” กล่าวถึงวรรณศิลป์ใน “ต่างต้องการความหมายของพื้นที่” ว่า

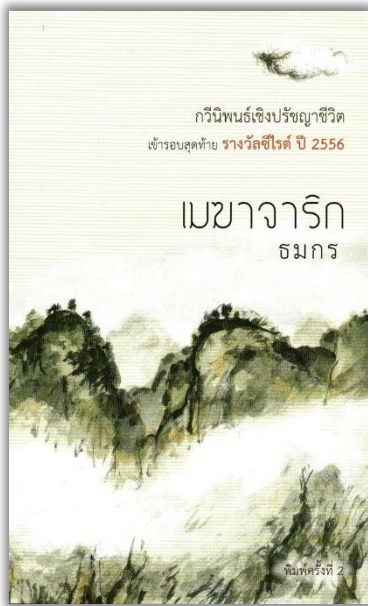
“...นฤมิตรกรรมของเขาแสดงออกซึ่งความงาม ที่เป็นไปในทางความจริงโดยเฉพาะก็ความจริงร่วมสมัย ดังเช่นบทที่ว่า

... ข้าแต่พระพุทธรองค์	ผู้ปกครองอมตธรรม
ดินฟ้าชะตากรรม	นี้มีดำที่สุดแล้ว
ประชาจ่ายภาษี	ซื้อกระสุนใส่ปืนแก้ว
หวังปากกระบอกแนว	จะกระหน่ำคว่ำโจร
ข้าแต่พระจอมโลก	กระสุนโคกกลับบินบ้า
ย่อนปากกระบอกมา	เผด็จชีพประชาชน
มือเปล่ามิป้องปิด	แขนขาขาดในบัดดล
ขาดใจกลางถนน	เวทนาพุทธานี้
ข้าแต่พระจอมธรรม	ธรรมอันใดจะยังมี
ขณะธรรมวิถิ	ยังดำเนินอยู่ลอยนวล

ใช้แต่ถ้อยคำของเขาจะเอ่ยถึงความอยู่ดีธรรมทางสังคมเท่านั้น แต่เขายังแสดงออกถึงความรักที่มีต่อพ่ออย่างน่าตราเอาไว้ โดยเฉพาะในสมัยที่ถูกบังคับเกิดเกล้าแทบไม่เห็นคุณค่าของบิดามารดากันเอาเลย พร้อมๆ กันนั้น เขาก็พูดถึงธรรมชาติ อย่างเป็นอนุสติที่มีคุณค่านัก...

...ถ้ากวีช่วยให้คนอื่นเห็นคุณค่าของแมลงสาบและสรรพสัตว์ที่รอบๆ ตัวเราว่ามีคุณค่า เราจะกลับมาเข้าหาคุณค่าของเบญจศิลป์ที่เนื้อหาสาระและก็จะเอาชนะโลกาภิวัตน์ได้ กวีมีคุณที่ช่วยปลุกมโนธรรมสำนึกของเราด้วยประการฉะนี้แล”

เมฆาจาริก (๒๕๕๖)

ในนามปากกา “ธมกร” พัฒนาการกวีของศิวกานท์ อันอุดมไปด้วยปรัชญาชีวิต ที่ท้าทายการขบคิดและตีความ

คุณค่าพิเศษสุดของ “เมฆาจาริก” คือการนำพาผู้อ่านให้ ตื่นใจไปกับมิตินัยของความหมายที่ถ้อยคำกวีโปรยหว่านไว้ใน สรรพสิ่ง ฯลฯ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเมฆาสถิต ประสรั้ง เปลี่ยนแปร ให้เป็นอยู่ให้เป็นไป ให้มองเห็นมากกว่าเห็นด้วยตา ให้ได้ยินมากกว่าสดับฟัง ด้วยหู ให้ได้กลิ่นมากกว่าสัมผัสจมูก ให้สัมผัสมากกว่าลิ้น ท่วมกลางมรรคาแห่งการดำเนินไปของการอ่าน จินตนาการ และ ผัสสะอันรื่นรมย์

“ศักดิ์สิริ มีสมสืบ” (คำกวี : ผู้อ่านมรรคากวี, ๒๕๕๖) กล่าวถึง “เมฆาจาริก” ว่า

“ตามดอกหญ้านิรนามอยู่แทบเท้า มองรูปเงาเมฆในกระจกธาร งมก้อนหินเกลี้ยงขึ้นจากน้ำมาแนบหูฟังเสียง ผู้ได้รับการ ชัดเกล้าแล้วสรรพเสรีญเมฆา ขณะผู้มดดำแปรชบวนเคลื่อนไหว เมล็ดแก่ในฝักกรอบขยับขยายพร้อมดีดตัว มีใครเฝ้ามองการเดินทางของเมฆาเล่า หากบทกวีคือรอยเท้าของกวี กวีผู้ผ่านการเดินทางมายาวนาน เดินทางออกไปข้างนอกไกลเพียงใด เดินทาง เข้าไปข้างในลึกเพียงไหน ...คือรูปรอยการเดินทางจาริกที่แสนงาม อ่านเมฆาจาริก ดั่งได้จาริกไปด้วย...(ข้าเดินทางกับท่านตลอดเวลา)...นี่คือความรู้สึกอันดีมด้า จากระส่ำและความแห้ง เมฆาจาริก...”

ทุกบททุกตอนใน “เมฆาจาริก” เป็นดั่งภาวะธรรมที่ปลุกให้ตื่นกับความจริงและความจริงซ้อนอันมีอยู่และเป็นไป ตลอดเส้นทางจาริกของเมฆา เหมือนกวีกำลังบอกว่า “เราคือโลก โลกคือเรา” ก้องดังอยู่ตลอดเวลา (น.๒๐๘)

“...แล้วหยาดใสในซ้าก็มาถึง ก้นบึ้งสมุทรไทแสนใหญ่กว้าง
ละลายหายกลายกลืนในคลื่นคราง ก่อนเดินทางครั้งใหม่-อีกไม่ช้า”

ธมกร หรือศิวกานท์ ดำเนินเมฆาแห่งตนมาถึงปลายทางที่เป็นจุดเริ่มต้นของการเดินทางอย่างจริงแท้

ทางจักรรา (๒๕๕๙)

หากเมฆาจาริกเปรียบดัง ปรัชญาภิเษกในภาคนามธรรม “ทางจักรรา” ก็เปรียบเสมือนปรัชญานิยายกวีนิพนธ์ในภาครูปธรรมของศิวกานท์ และเป็นดังการออกเดินทางครั้งใหม่ หลังการเดินทางกับ “เมฆาจาริก” จบลง

“ทางจักรรา” ดำเนินเรื่องอย่างนิยายที่แปลกใหม่ ด้วยฉันทลักษณ์หลากหลายร้อยต่อกันดังข้อโซ่จักรรา ทั้งเรื่องราวจากชีวิต และเหตุการณ์ต่างๆ เกิดขึ้นในเส้นทางจักรยานของครูกวีและศิษย์กวีหนุ่ม (ภูผา) ผู้ต่างเผยให้เห็นปมปัญหาของชีวิตของกันและกัน ทับซ้อนกับปัญหาของสังคม หมู่ชน และหมู่มวลมนุษยชาติ ทั้งในเส้นทางที่ผ่านพบ และในห้วงคิดคำนึงประหวัด ที่สุดแห่งทุกขสัจจะและพันธนาการของมนุษย์อันสะท้อนสะท้อนผ่าน

จักรราชีวิต กระทั่งเรียนรู้ และคลี่คลายสู่มรรคาชีวิตที่อิสระจากกัน

คุณค่าที่โดดเด่นทางวรรณศิลป์ของทางจักรรา ได้แก่การสร้างสรรคดีที่แตกต่างจากกวีร่วมสมัยอื่นๆ ที่มักนิยมเขียนบทกวีสั้นๆ ต่างกรรมต่างวาระ แล้วนำมาจัดเรียงหมวดหมู่และรวมเล่ม แต่ทางจักรรา เป็นเรื่องเดียวกันตลอดเล่ม ก่อนมวลความคิดที่เป็นผลึกเดียวกัน สะท้อนปมปัญหาภายในของมนุษย์ที่เป็นภาพซ้อนเดียวกัน ซึ่งศิวกานท์สามารถผูกประพันธ์ขึ้นเป็นนิยายให้อ่านเพลิน ทั้งแทรกซ่อนปมปัญหาและปรัชญาชีวิตไว้ตลอดทุกช่วงตอน ละเอียดและตรึงใจผู้อ่านให้ติดตาม ทั้งขบคิดและครุ่นคำนึงไปกับรหัสลับที่ศิวกานท์มักฝากไว้ในงานกวีของเขาอย่างเคารพความองกงามภายใต้วิญญานของผู้อ่าน และที่สำคัญเขาสามารถใช้อำนาจเหนี่ยวนำของถ้อยคำกวีอันหยั่งถึงปมปมปัญหาของหมู่มวลมนุษยชาติ ให้กระหวัดรัดร้อยเป็นแก่นแกนเดียวกันดังกงและกำแห่งล้อจักรยานที่หมุนวนรอบแล้วรอบเล่า

ศิวกานท์เขียน ทางจักรรา ขึ้นจากการแรมรอนจักรยานในชีวิตจริงของเขากับศิษย์ ได้พบผ่านตัวละครที่มีตัวตนจริงในเส้นทาง ได้สัมผัสกับชีวิตและเหตุการณ์ต่างๆ อย่างจริงแท้ เรื่องจึงเป็นไปอย่างสมจริง แม้บทกวีจะเป็นเรื่องแต่ง ก็แต่งด้วยความมีอยู่จริง ทั้งนัยแห่งรูปธรรมและนามธรรม ข้อนี้ก็จะยืนยันความจริงที่เป็นไปในการใช้ชีวิตของกวีและการเขียนบทกวีของเขาให้ชัดเจนอย่างมีต้องสงสัย

“ทางจักรรา” ได้เผยให้เห็นมิติอันหลากหลายมุมของความคิด ให้เห็นครูในศิษย์ ให้เห็นศิษย์ในครู ให้เห็นครูในธรรมชาติและสรรพสิ่ง ให้เห็นคุณค่าและรางวัลของการฝ่าข้าม (น.๖๑)

“รู้แล้วเหนื่อยแล้วได้อะไร	รางวัลเหนือไคลที่เข้มข้น
เมื่อถึงยอดเนินภูกำนล	วังวนลงอีกฝั่งอย่างสบาย
ขึ้นสูงเพียงใดได้เพียงนั้น	ในเส้นทางนักปั่นทุกสาย
ยุติธรรมถูกรอปล้ำท้าทาย	ความหมายรอบจักรกมลลา”

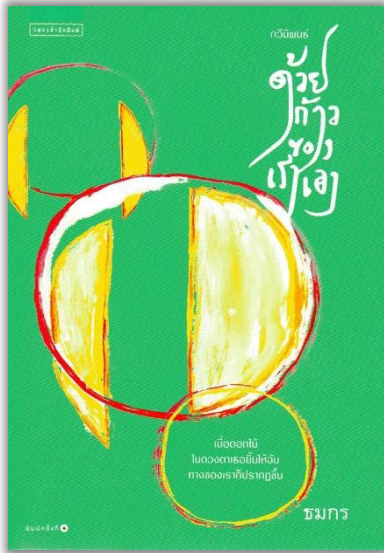
ตลอดจนจากและเหตุการณ์ที่กระทบกระทั่งกับมโนสำนึกและปัญหาทางสังคมและการเมือง ไม่ว่าจะเป็นม็อบเกษตรกร ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนใต้ ศิวกานท์ได้หยิบเอาข้อปะทุสำคัญของไฟ คือ **“ศัตรูมิเห็นตัวในหัวใจ ผลประโยชน์ในกองไฟใหญ่กว้าง”** (น.๑๐๕) มาวางไว้ในสองวรรคตัวอย่างเฉียบคม แล้วเขาจะนำพาผู้อ่านผ่านมันออกไปได้อย่างไร ทั้งไฟที่มีดับด้วยหมอกควันในอึดตาหรือจิตปัญญาของครูกับภุฉา ไฟจากโหมะร้ายในชีวิตมนุษย์ร่วมสังคม และร่วมโลก อีกมากมายหลายกองทุกข์ ที่ปรากฏใน **“ทางจักรา”** เล่มนี้ นั่นเป็นนัยสำคัญที่สุด ที่จะต้องอ่านและอ่านอย่างจริงจังแท้มือที่ **“ประมวล มณีโรจน์”** (บันทึกจากผู้อ่านต้นฉบับ, ๒๕๕๙) กล่าวว่า

“...‘ทางจักรา’ นำผมผ่านสิ่งที่เห็นด้วยตา สัมผัสด้วยใจ โดยจักรวาลทัศน์ที่คุ้นเคย ด้วยมุมมองใหม่เอี่ยม นุ่ม ลึก ละเมียดละไม และค่อนข้างถนอมรักในการทำ ความเข้าใจ” ก็เชื่อว่าจะได้พบนัยสำคัญของ “ทาง”

บุญแจ่มคำมิน้อยที่ศิวกานท์ให้ไว้ในรอยทางอักษรของเขาอย่าง **“ถนอมรักในการทำ ความเข้าใจ”** ดังที่ **“ประมวล มณีโรจน์”** กล่าว ย่อมเป็นเกียรติยศแก่ผู้อ่านงานกวีของเขาจะเลือกใช้ อย่างตอนที่พบนกตายบนเกาะดอกแก้วที่ภูผาถาม **“ครุครับมันตายได้อย่างไร”** แต่ครูกลับตอบว่า **“นี่การเกิดเพริศพรังนะภูผา นกตายเกิดนอนซ่อนชีวา เราตายจากซากภมกลีซำไย”** (น.๒๑๗) นั่นจริงนัก ถ้ามีตายจาก หรือไปจาก มัวแต่ **“ติดเกาะ”** กันอยู่ ก็ไหนเลยจะพ้นการเวียนวนไปได้ แต่การที่จิตซึ่งยึดติดและอัปจนจะก้าวพ้นได้จริงนั้นไม่ใช่ง่าย

ที่สุดแล้ว รหัสแห่ง **ทางจักรา** ก็คือนัยแห่งพันธนาการทุกข์ที่เวียนวนมิพ้นได้ หากยังคงหม่นไปตามฤดูกาล จึงจำต้องออกไปจาก **ฟากฤดูกาล** (น.๒๕๕-๒๕๙) เท่านั้น จึงจะเป็นอิสระ

ด้วยก้าวของเราเอง (๒๕๖๒)

กวีนิพนธ์อีกเล่มในนามปากกา “ธมกร” ที่อลังการด้วยโครงสร้างทางความคิดและเนื้อหา ลงลึกกับพลังทางปัญญาเพื่อการ “เปลี่ยนพบอย่างจริงแท้” ศิวกานท์ให้ความสำคัญกับการ “เปลี่ยนแปลงจากภายใน” คือการ “ตื่น” ขึ้นของ “จิตแท้” ที่ปราศจากอคติทางปัญญา อันจะก่อให้เกิดภาวะตื่นรู้ในตน อย่างลึกซึ้ง กระทั่งเห็นคุณค่าใหม่ของชีวิตและ “ความมีอยู่” เกิดความบันเทิงใจอย่างแรงกล้า เกิดการเปลี่ยนแปลงความคิด เปลี่ยนพฤติกรรม และกล้าเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิต “เพื่อชีวิตที่ดีกว่า” กล้าหาญต่อความเห็นถูกและเห็นผิด ที่เริ่มจากตัวตนภายในของตนเอง ตั้งแต่ “คำนำผู้เขียน” ของกวีนิพนธ์เล่มนี้ ที่กล้าเผชิญกับ “จิตหยาบ” ในตน **สารภาพพฤติกรรมแห่งอัตตาบ้าบอด ที่วันนี้**

เขาเรียกมันว่า “ความน่ารังเกียจ” ในตัวตนของเขา และนั่นก็คือประตูวิมานสำคัญของบทกวีเล่มนี้ด้วย แม้การที่ผู้อ่านหรือใครสักคนจะมองเห็นความน่ารังเกียจในตนนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย แต่บทกวีของศิวกานท์ (ในนาม “ธมกร”) ที่เดินทางมาถึงจุดนี้ ก็เหมือนมิได้ย่อท้อที่จะ “เปลี่ยนผ่าน” เพื่อจะ “เปลี่ยนแปลง” แม้แต่น้อย บทกวีของเขายังคงมุ่งมั่นเดินทางและทำงานกับหัวใจผู้อ่านอย่างลุ่มลึกและเจียบคม ดังบทเปิดเล่มด้วย “เสียงภายใน ๑” (น.๑)

“คุณยืนอยู่ตรงนั้นนานไปแล้ว
ข้าเชื่อว่าที่หยุด...สุดที่ไป”
“จริงด้วย” แมลงปอป้อป้อกรับ
“ไม่จริงหรอก” คุณลั่นจันทรจ่า
แมลงปอตัวดีปีกลมพลิกผ่าน
ใบหญ้าเยยวบไหวในแดดคม

จนแน่น่วหยุดนิ่งมิติงไหว
เสียงลมพัดกวัดไกวห่วนได้กา
ขยับโลกโยกโยนบนใบหญ้า
ได้ตอบปลอบทิวาในอารมณ์
มีข้าขนอันใดให้ชื่นชม
บางนึ่งจมเว้งว้างกว้างชีวิต

การที่บทกวีนี้ใช้ชื่อว่า “เสียงภายใน” ย่อมเป็นความตั้งใจของกวี ที่ต้องการให้เสียงของตัวละครที่วิวาทะกันนั้นเป็นเสียงของสำนึกภายในของปัจเจกบุคคล ที่ได้ตอบกันเพื่อให้เกิดการ “ตื่นตรอง” ภายใน แต่ธรรมชาติของจิตมนุษย์ เสียงแห่งสัญชาตญาณปกป้องตนจะปฏิเสธไว้ก่อนเสมอ นี่เป็น “กุญแจ” สำคัญของการเปลี่ยนผ่าน ที่ศิวกานท์เองก็ย่อมพบตัวตนเช่นนั้นของเขา ดังประวัติชีวิตของเขาที่มักเสาะ

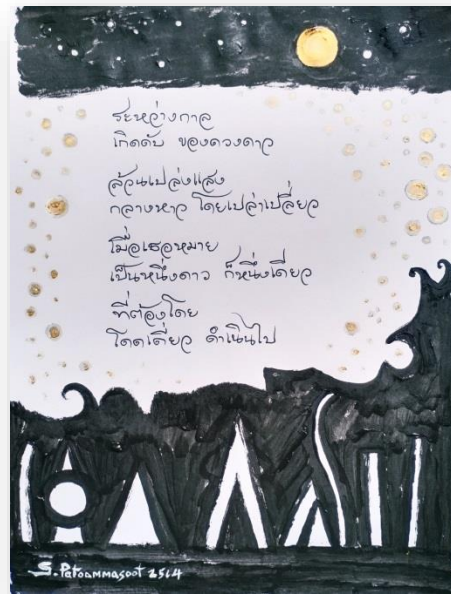
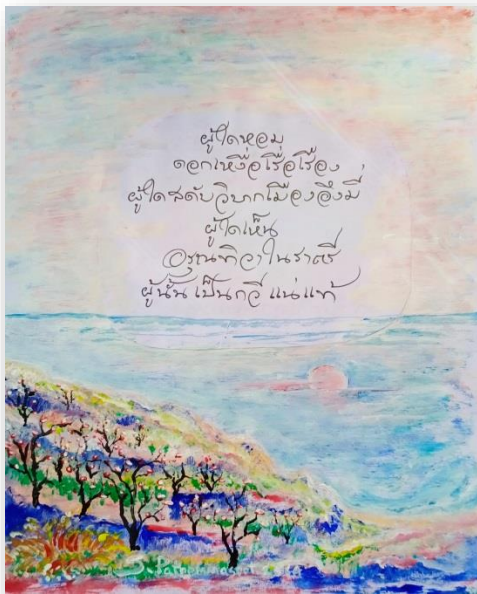
แสงสว่างในทางธรรม **การต่อสู้เพื่อเปลี่ยนแปลงตัวตน** ซึ่งล้วนปรากฏในบทกวีของเขา ที่เป็นเงาชีวิตของเขา มาตลอด และ “ด้วยก้าวของเราเอง” เล่มนี้ ยิ่งหนักแน่น ลงลึก ทั้งต่อตนเอง สังคม โลก และจักรวาลทัศน์

ศิวกานท์มิได้มองการ “ก้าว” เป็นเพียงกิริยาการก้าวไปเท่านั้น ทว่ายังหมายรวมถึงการ “เคลื่อน” หรือ “เปลี่ยนแปลง” ในทางจิตปัญญา ความคิดอ่าน และการกระทำที่แตกต่างจากที่เคยเป็นอยู่ ตัวละครที่เขาสร้างขึ้น ในรูปสรรพนาม ฉัน เธอ คุณ เขา ท่าน...รวมทั้งบุคลาธิษฐานอย่างหุ่นไล่กา ผีเสื้อ แมลงปอ ดอกหญ้า เม็ดกรวดเม็ดทราย และอื่นๆ ล้วนเป็น “เรา” เป็นผู้ร่วมทาง ผู้ร่วมเปลี่ยนแปลง

ความเปลี่ยนแปลงจะมีอาจเป็นไปได้ ตราบที่ใจยังยึดติด จิตยังตกจม และชีวิตยังวนเวียน “ผลิตซ้ำ” ความล้มเหลว ซ้ำซากอยู่กับการกระทำที่คุ้นชินเก่าๆ เดิมๆ ศิวกานท์และบทกวีของเขาตระหนัก ดีถึง “พันธนาการ” ที่ยึดโยงนั้น เขาจึงแสดง “สัญญาะ” แห่งการปลดปล่อยไว้ในบทกวีเล่มนี้ ๔ ตอน ทั้งด้วย ภาพประติมากรรม (ที่เขาวาดเอง) และโคลงนำแต่ละตอน โดยให้สัญญาะของประติมากรรมทั้งสี่ตอนทำงานร่วมกับรหัสลับ ของ บทกวีแต่ละตอน เปิดออกให้เห็นสัจจะของโลกภายในสองตอนแรก แล้วเปิดกลับเข้าสู่สัจจะของโลกภายในในตอนทีสาม ก่อนจะเปิดเปลือยอิสระให้เห็นทั้งโลกภายในและโลกภายนอกในตอนทีสี่ เมื่อใจ แจ่มในสัจจะ จิตเป็นอิสระจากพันธนาการ เขาก็เชื่อว่า “เรา” จะสามารถเลือกเป็น และเลือกดำรงอยู่ อย่าง รู้จักและเท่าทันต่อขวากหนามในตน “เธอรับฝุ่นฟุ้งระคายในดวงตา ฉันรับผ้าหมอกกระจายในดวงจิต ลมหรือใครทำร้ายเราอยู่รอบทิศ หรือเราผิดที่มีรู้ผู้ทำร้าย เธอหลับตายังมีพื้นผืนผาต้อง ฉันปิดห้องยังมี พื้นผืนผาผาย ภายรับรู้รับรู้ฟังฝนพรำพราย รู้ความงามรับความหมายหรือไม่รู้ เธอรับแรงกระทำเพื่อนำพบ ฉันรับแรงกระทบเพื่อรับรู้ รับและรุกบุกทะลวงปวงริปู ที่น่ากลัวคือ ‘ตัวกู’ ที่อยู่ยัง” (น.๒๑๕)

มโนทัศน์ของศิวกานท์ตระหนักดีว่า “ตัวการสำคัญ” ที่ตราสังจิตมนุษย์มิให้หาญกล้าที่จะเปลี่ยนแปลงนั้น ก็คือ “มัน” ใน “นอกบรรทัด ๒” (น.๒๘-๒๙) ซึ่งถอดรหัสได้ว่า คือความมืดหรือ “อวิชชา” ที่แผ่ผืนและ “แอบซ่อนอยู่ในฉันและเธอ” ซึ่งเราจะบุกฝ่า “มัน” ไปได้อย่างไรนั้น บทกวีเล่มนี้ได้แสดงทั้ง รูปธรรมชีวิต วิธีทางเลือก และบทพิสูจน์ท้าทายอย่างเข้มข้นตลอดเล่ม โดยเฉพาะในบท “อิสระ” (น.๒๐๗-๒๐๙) และ “เรา” (น.๒๒๙-๒๓๒) คือนัยสำคัญที่สุด **บางครั้งถ้าเรามีอาจผลัดเคลื่อนโลกทั้งใบได้ ก็มิใช่ที่เราจะสร้างโลกแห่งปัจเจกสันติสุขมิได้**

นอกจากการสร้างสรรค์ผลงานกวีนิพนธ์พิมพ์เล่ม ศิวกานท์ยังได้เปิดประตูบานใหม่ด้วยการสร้างสรรค์ผลงานกวีในภาพวาด พร้อมๆ ไปด้วยกับการสร้างสรรค์งานจิตรกรรมสะท้อนความคิด ชีวิต และสังคมอีกทางหนึ่งด้วย โดยได้เผยแพร่ผ่านทาง facebook ของเขา ซึ่งผู้อ่านที่ติดตามผลงานของเขาจะได้พบได้อ่านกันอยู่เนืองๆ

(มีตัวอย่างภาพเพิ่มเติมในไฟล์พาวเวอร์พอยน์ที่แนบ)

ด้านการสร้างสรรค์วรรณศิลป์ในผลงาน

เพลง เป็นอีกมิติหนึ่งของภาวกวีที่ศิวภานท์สื่อสะท้อนทั้งความงามและความหมายทางปรัชญาความคิดอย่างแยบยลลุ่มลึก อาทิ เพลง “เจ้าชายปี” (ฟังได้จากไฟล์ MP3 ที่แนบ) ที่เขาทั้งเป็นผู้ประพันธ์และขับร้อง (๒๕๕๓)

เจ้าชายองค์นั้น จากบ้านจากเมืองเรืองรุ่ง
พระอัมรินทร์ ถอดลงแลกกับดนตรี
เจ้าชายทรงรู้ ลู่ทางที่โลกขมขื่น
เพราะคึดกรรม ดืมน้ำอยู่กับอารมณ์
กลับ...กรุงไกรไร้คนเห็นค่า
ไม่ฟังสาเหตุ เจดไฉ่เจ้าชายร้าวราน
เจ้าชายองค์นั้น จึงเป็นตำนานลือเล่า
แม้แต่คนรัก ก็เมินและไม่ยินยอม

มุ่งไปปลายรุ่ง เพื่อเรียนวิชาสุนทรีย์
ทรงเลิกละวิชาปี ที่ใครเขาไม่นิยม
แต่ก็ทรงฝัน ทิศทางที่ใครเขาชม
พระทัยจึงหมายเพียงหม่อม อารมณ์แห่งดนตรีการ
พระบิดา ก็ทรงแสนอัปราคา
หมิ่นว่าวิชาสาธารณ์ ไม่คู่ควรการสากล
แบบอย่างที่เขา ที่ใครไม่เดินตามกัน
ดวงใจไพร่ฟ้าหม่น เสียดายเจ้าชายปีเอย

เพลงนี้ศิวภานท์ได้ใช้ศิลปะในการประพันธ์โดยมิได้เอ่ยนามพระอภัยมณี แต่ก็สามารถทำให้ผู้ฟังรับรู้ได้ว่าหมายถึงพระอภัยมณี นอกจากนั้นศิวภานท์ยังได้เปิดมุมมองเชิงลึกต่อคุณค่าของสุนทรียศาสตร์ที่หล่อหลอมกล่อมเกลাজิตวิญญาณมนุษย์ อีกทั้งสะท้อนให้เห็นความจริงของผู้มีอำนาจและผู้คนส่วนใหญ่ ที่มีจิตหยาบฉาบฉวย เล็งเห็นแต่วิชาการเพื่อโลกวัตถุภายนอกมากกว่าคุณค่าความงามภายใน การที่พระบิดาทรงขับไล่เจ้าชายออกจากบ้านเมือง เพียงเพราะไปเรียนวิชาปีมานั้น ก็ไม่ต่างอะไรกับทัศนคติของคนในสังคมส่วนใหญ่ หรือแม้การจัดการศึกษาทุกวันนี้ ที่มีใครให้ความสำคัญกับวิชาการด้านดนตรี ศิลปะ และสุนทรียะต่างๆ เมื่อจิตใจของคนเราห่างเหินจากความงาม ความรัก และความละเอียดอ่อน ก็ย่อมส่งผลให้สังคมรุ่มร้อนด้วยการแสวงหา แย่งชิงบริโภค จนเกิดความระส่ำระสายทุกซัพทุกตัว

๖. การถ่ายทอดความรู้ความสามารถด้านวรรณกรรม

นับตั้งแต่ปี ๒๕๑๙ ที่ศิวกานท์ ปทุมสูติ เข้ารับราชการครู เขาได้ดำรงตนเป็นนักเขียนอิสระไปก่อนหน้านั้นแล้ว บนเส้นทางชีวิตการเป็นครูบาอาจารย์ กระทั่งได้เลื่อนวิทยฐานะเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ เขาก็ยังได้ถ่ายทอดความรู้ความสามารถทางด้านวรรณกรรมไว้อย่างมากมายทั้งการถ่ายทอดด้วยตนเองและถ่ายทอดผ่านงานเขียนสำคัญๆ

๖.๑ การถ่ายทอดโดยผลงาน

งานกวีนิพนธ์ของศิวกานท์ ปทุมสูติ นอกจากตีพิมพ์เป็นภาษาไทยแล้ว ยังได้รับการแปลเป็นภาษาต่างประเทศ อีกด้วย อันเป็นอีกช่องทางหนึ่งของการเผยแพร่งานกวีของเขาให้กว้างไกลออกไป เช่น บทกวีชื่อ **“คำยาย”** (เสียงปลุกยามค่ำคืน, พิมพ์ครั้งที่ ๒, พ.ศ. ๒๕๔๙, น. ๒๗-๒๘) ได้รับการตีพิมพ์ในหนังสือรวมเรื่องสั้นและบทกวีจากนักเขียนไทยและเวียดนาม ชื่อหนังสือ **“ดอกบัวบานในธารวรรณกรรม”** LOTUS BLOOMS IN THE STREAM OF LITERATURE ฉบับพิมพ์ ๓ ภาษา คือ ภาษาไทย ภาษาเวียดนาม และภาษาอังกฤษ (สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม, พ.ศ. ๒๕๕๖, น. ๑๘๕-๑๘๖, ๔๔๓-๔๔๔, ๗๐๙-๗๑๐)

อีกทั้ง บางครั้งก็ยังได้ร่วมเผยแพร่งานข้ามสาขาศิลปะ เช่น การเขียนบทกวีประกอบภาพจิตรกรรม การอ่านบทกวีในงานเปิดนิทรรศการภาพเขียน การอ่านบทกวีบนเวทีคอนเสิร์ต การอ่านบทกวีและร่วมแสดงงานทั้งในไทยและต่างประเทศ อาทิ แสดงบทกวีร่วมกับภาพวาดของ กิตติศักดิ์ บุตรดีวงศ์ ที่หอศิลป์จามจุรี ในปี ๒๕๕๒ และในปีเดียวกันนั้นเอง กวีนิพนธ์ของเขายังได้จัดแสดงร่วมกับภาพวาดของ ทนง โคตรชมภู ภายใต้ชื่องาน **“กวีเสกศิลป์แม่น้ำร้อยสาย”** ที่ Home Joseph Hawkins เมืองเพิร์ท ประเทศออสเตรเลีย อีกด้วย

นอกจากงานกวีนิพนธ์ ศิวกานท์ ปทุมสูติ ยังได้สร้างสรรค์งานเขียนเชิงวิชาการที่เปี่ยมด้วยคุณค่าต่อการถ่ายทอดความรู้ความสามารถทางวรรณศิลป์อย่างมีลักษณะเฉพาะตัวอีกหลายเล่ม นับแต่ **ก ไก่ น้อยมหัศจรรย์** (๒๕๔๙) หนังสือเรียน ก ไก่ ส่วนวนใหม่ ซึ่งเป็นร้อยกรองสำหรับเด็กแรกเรียน **กลวิธีสอนเด็กเรียนเขียนบทกวี** (๒๕๓๓) งานเขียนที่เรียบเรียงจากประสบการณ์ตรงครั้งเป็นครูประถมศึกษา **การเขียนสร้างสรรค์ไม่ยากอะไรเลย** (๒๕๔๘) งานเขียนที่ช่วยยกระดับการเขียน ให้เขียนเป็น และเขียนสร้างสรรค์ กระทั่ง **คู่มือการอ่านคิดวิเคราะห์** (๒๕๕๓) ที่เป็นดั่งสำนักตรชนกของกวีและนักเขียนผู้หนึ่ง

ที่ไม่ทอดทิ้งต่อการส่งต่อของงานเขียนที่มีคุณค่า สู่การอ่าน เพื่อเป็นอีกทางหนึ่งของการสร้างเสริมวรรณกรรม

และการถ่ายทอดสำคัญในเล่ม **เด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้แก้ปัญหานิดเดียว** (๒๕๔๘) ซึ่งเป็นงานเขียนที่ได้รับการยอมรับของครูอาจารย์ทั่วประเทศจนได้รับการพิมพ์ซ้ำเป็นครั้งที่ ๑๖ แล้ว

ความโดดเด่นอันเป็นเอกลักษณ์ของเล่มนี้นั้น ถึงแม้เป็นงานเขียนเชิงวิชาการที่มีกรอบเกณฑ์อันจำกัด ศิวกานท์ ปทุมสูติ ก็สามารถใช้ภาษาที่ไพเราะสละสลวย และงดงามด้วยเนื้อหาสร้างสรรค์

คณะศิลปศาสตรมหาวิทยาลัทยะเยา (รศ.พูนพงศ์ งามเกษม และคณะ, ๒๕๕๗) ได้วิจัยพิสูจน์รับรองผลว่า “เป็นเครื่องมือในการเรียนการสอนเพื่อการอ่านออกเขียนได้อย่างได้ผลจริงเป็นที่ประจักษ์แล้วนั้น ยังเป็นงานเขียนที่แทรกสรรววรรณศิลป์เป็นตัวบทสำหรับการฝึกอ่านเขียนที่น่าสนใจยิ่ง ศิวกานท์ได้จัดระบบการฝึกอ่านเขียนตามลำดับมาตรา ทั้งที่เป็นคำคล้องจองอิสระและเป็นร้อยแก้วมีชีวิต ที่ชวนอ่านเพลินใจ ให้เด็กๆ ได้ซึมซับรสภาษาปทุมโนคติอย่างเป็นธรรมชาติ เช่น ในท้ายของแต่ละบทจะมีเรื่องยาวให้เด็กๆ ได้อ่านบททวนทักษะ”

ท่ามความจำกัดของการใช้คำได้เพียง แม่ ก กา ในท้ายบทเรื่อง “ปู่กะย่า” (น.๑๑๒-๑๑๓) ศิวกานท์ก็สามารถสรรหาถ้อยคำมาเรียบเรียงให้เด็กๆ อ่านสนุกไปกับเรื่องราว ฉาก ตัวละคร และท่วงทำนองของคำคล้องจองที่มีชีวิตชีวา ทั้งมีความหมายแฝงของความรักความผูกพันกับปู่กับย่า กับธรรมชาติ และสัตว์เลี้ยง อีกทั้งได้ความรู้ตามความหมายของเรื่อง ก่อให้เกิดความรู้สึกที่ตึงต่าต่อความรัก ความมีน้ำใจ ความอบอุ่น และการดูแลตอบแทน ซึ่งนั่นคือการปลูกทัศนคติเชิงบวกและมโนคติที่สร้างสรรค์แก่เด็กๆ โดยไม่ต้องสอน เด็กๆ จะมีจินตนาการ รับรู้ และซึมซับด้วยตัวของพวกเขาเอง

หรือเมื่อถึง แม่ กง ก็ใช้ตัวละคร “โยโย่” ซึ่งเป็นลิงน้อยที่ทุกคนอยู่ในป่า ชวนให้เด็กๆ อ่านกันด้วยความสนุกสนานยิ่งขึ้น โดยเด็กๆ จะได้ฝึกอ่านและบททวนทักษะพยัญชนะและสระที่ได้เรียนมาแล้วทั้งหมดก่อนหน้านี้ โดยเน้นคำในทักษะแม่ กง เป็นหลัก (น. ๑๓๔)

มิเพียงเท่านั้น ในบทนี้เด็กๆ จะพลอยได้รู้จักพืชชนิดต่างๆ ไปพร้อมกับ “ลิงค่างช้างแพะ” รวมถึงบรรยากาศของการพึ่งพาอาศัยกันและกันของสัตว์ ป่าไม้ สายน้ำลำธาร และแหล่งสารอาหารอย่าง (ดิน) “โป่ง” ทั้งเมื่อสังเกตพัฒนาการของการจัดวรรคจัดคำ ก็ค่อยๆ นำเด็กๆ ให้เข้าใจจังหวะของคำที่ลงตัวแบบวรรคละ ๔ คำ ซึ่งจะพัฒนาไปสู่การอ่านคำประพันธ์ที่เป็นแบบฉบับต่อไปได้อีกด้วย

ในขณะที่บทต่อๆ มา ศิวกานท์ได้นำพาเด็กๆ เดินทางเพิ่มมากขึ้นทีละน้อยโดยเริ่มจากคำคล้องจอง เป็นจังหวะวรรคร้อยกรอง กระทั่งเป็นร้อยกรองแบบฉบับง่ายๆ สั้นๆ เมื่อถึง แม่ เกย ใน “ทะเลยามเช้า” (น.๑๖๔) จากนั้นค่อยพัฒนาเป็น “ร้อยแก้ว” สั้นๆ และยาวขึ้นเป็นลำดับ เมื่อถึง แม่ กก, แม่ กด, แม่

กบ ในบท “ผู้นำทาง” (น.๒๐๗) นอกจากการจัดลำดับพัฒนาการทางภาษา เขายังนำพาเด็กๆ ให้มีพัฒนาการทางมโนคติในการใช้ชีวิต และใช้ชีวิตได้อย่างแยบยลอีกด้วย

อนึ่ง ในความมีอุปการะต่อการศึกษา นั้น ศิวกานท์ ปทุมสูติ ยังเป็นคณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียน **“ภาษาพาที” ป.๒ และ ป.๕ ในหนังสือชุดภาษาเพื่อชีวิต** กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของกระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๔๗) โดยได้รับเกียรติให้เป็นผู้เขียนเนื้อหาหลักตลอดทั้งเล่มของหนังสือทั้งสองเล่มนี้

ไม่เพียงเท่านั้น กวีนิพนธ์ของศิวกานท์ ยังได้รับการวิเคราะห์วิจัยเป็นวิทยานิพนธ์และปริญญา นิพนธ์อีกหลายสถาบันอันเป็นการขยายขอบเขตการถ่ายทอดให้กว้างไกลอย่างไม่จำกัดอีกทางหนึ่ง อาทิ

(๑) วิทยานิพนธ์ เรื่อง **“การวิเคราะห์บทร้อยกรอง ของศิวกานท์ ปทุมสูติ”** วิทยานิพนธ์ของ นางสาวสุขกมล รัตนสุภา หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ปี ๒๕๓๖

(๒) วิทยานิพนธ์เรื่อง **“การศึกษาความคิดเชิงสังคม และวรรณศิลป์ในกวีนิพนธ์ของอุชเชนี อังคาร กัลยาณพงศ์ เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ศักดิ์สิทธิ์ มีสมสืบ และศิวกานท์ ปทุมสูติ”** วิทยานิพนธ์ของ สุวรรณ ทับแจ่ง หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ไทยศึกษา) มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปี ๒๕๕๐

(๓) วิทยานิพนธ์เรื่อง **“ฉันทลักษณ์ในกวีนิพนธ์ไทยสมัยใหม่ : การสืบทอด การสร้างสรรค์ และความสัมพันธ์กับสุนทรียภาพทางวรรณศิลป์”** (ศึกษาฉันทลักษณ์ในกวีนิพนธ์ไทยสมัยใหม่เพื่อชี้ให้เห็นการสืบทอดขนบ การสร้างสรรค์ และความสัมพันธ์ของฉันทลักษณ์กับการสร้างความงามทางวรรณศิลป์ โดยเลือกศึกษากวีนิพนธ์ของอังคาร กัลยาณพงศ์, เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์, คมทวน คันธนู, ศิวกานท์ ปทุมสูติ, แร่คำ ประโดยคำ, ไพวรินทร์ ขาวงาม, กานติ ณ ศรีทธา, โกศล กลมกล่อม และศักดิ์สิทธิ์ มีสมสืบ) วิทยานิพนธ์ของ กীরติ ธนะไชย หลักสูตรปริญญาามหาบัณฑิตของภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี ๒๕๔๗

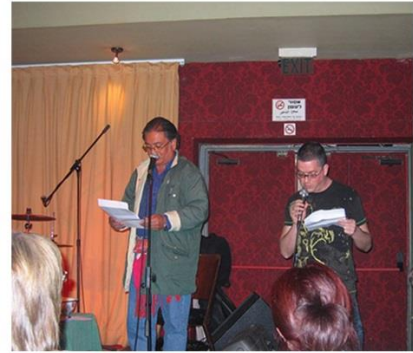
(๕) วิทยานิพนธ์เรื่อง **“วรรณศิลป์ที่ได้รับอิทธิพลจากเพลงพื้นบ้านภาคกลางและภาพสะท้อนทางวัฒนธรรม ในกวีนิพนธ์ของศิวกานท์ ปทุมสูติ”** วิทยานิพนธ์ของ นางสาวในดวงตา ปทุมสูติ หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย) คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปี ๒๕๕๓

๖.๒ การถ่ายทอดโดยตนเอง

ความรู้ความสามารถด้านวรรณกรรมของศิวกานท์ ปทุมสูติ ปรากฏเป็นที่ประจักษ์และยอมรับทั่วไปทั้งในไทยและต่างประเทศ โดยในปี ๒๕๕๓ ได้รับเชิญจาก Dr.Michael Stanner ไปอ่านบทกวีที่ **สถาบันกวี นครเทลอาวีฟ ประเทศอิสราเอล** และเป็นวิทยากรด้านการเขียนบทกวีให้กับกลุ่มเยาวชนจิตอาสาของ **เครือข่ายเยาวชนบ้านพรหมโลก ที่ นครเวียงจันทน์ สปป.ลาว** ในปี ๒๕๖๑ อีกด้วย

บ้านพรหมโลก นครเวียงจันทน์ สปป.ลาว

สถาบันกวี นครเทลอาวีฟ ประเทศอิสราเอล

การถ่ายทอดโดยตนเองที่ดำเนินมาอย่างยาวนานในรูปแบบวิทยากรเสวนา วิทยากรบรรยายตามวาระและโอกาสต่างๆ ยังคงดำเนินมาอย่างต่อเนื่องจวบจนปัจจุบัน และโดยเฉพาะหลักสูตร **“แก้ปัญหาเด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้และปลูกนิสัยรักการอ่าน”** ที่เป็นหลักสูตรเฉพาะตนของเขานั้น ตลอดระยะเวลา ๑๐ ปีที่ผ่านมา มีหน่วยงานภาคการศึกษาเข้าร่วมไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ องค์กร และมีผู้ได้รับการถ่ายทอดแล้วมากกว่า ๑๐,๐๐๐ คน จากทั่วทุกภาคของประเทศ

การออกจากราชการก่อนกำหนดมาก่อตั้ง **ศูนย์เรียนรู้ทุ่งสักอาศรม** เพื่อจัดทำโครงการ **“โรงเรียนกวี”**, **“ครูรากแก้วการอ่าน”** และ **“ครูรักเขียน”** นั้นก็ดำเนินการควบคู่กับการเป็นวิทยากรภายนอกไปพร้อมๆ กัน และในปัจจุบัน (๒๕๖๔) สำหรับโครงการ “โรงเรียนกวี” ที่จะจัดขึ้นในช่วงปลายปี ก็ถือเป็นรุ่นที่ ๑๖ แล้ว และนับรวมทุกโครงการที่จัดขึ้นเองภายใต้ศูนย์เรียนรู้ทุ่งสักอาศรม มีผู้ผ่านการอบรมแล้วกว่า ๒๐๐ คน และในวาระครบ ๑๐ ปี (๒๕๕๔) ที่ผ่านมาจึงมีการรวบรวมผลงาน บทความ เรื่องสั้น สารคดี และบทกวีรวมเล่มตีพิมพ์ของนักเรียนโรงเรียนกวี และศิษย์แห่งทุ่งสักอาศรมขึ้นมาในชื่อหนังสือ **“โรงเรียนกวี ทางที่เลือกเท้า”** ซึ่งนับเป็นรูปธรรมจับต้องได้ที่เขาสู้อุทิศตนเพื่อแวดวงวรรณกรรมเสมอมา

และโครงการ **“ล้อมวงอ่าน”** ที่จัดขึ้นตามคำเชิญของคณะ กลุ่ม บุคคล ที่สนใจด้านการอ่านการเขียนเพื่อเป็นวิทยาทาน รวมถึงโครงการโรงเรียนชีวิตสานติศรัทธาที่เขาและคณะศิษย์ได้ดำเนินการอย่างเข้มข้นอยู่ในปัจจุบัน

๗. รางวัลและเกียรติคุณที่ได้รับ

รางวัลวรรณกรรม

(๑) สมเด็จพระภัทรมหาราชคำฉันท์ : รางวัลชั้นที่หนึ่งวรรณกรรมไทยบัวหลวง พ.ศ.๒๕๒๔
กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาให้เป็นหนังสืออ่านประกอบระดับประถมศึกษา (การจัดพิมพ์ครั้งล่าสุด :
อักษรเจริญทัศน์จัดพิมพ์ครั้งที่ ๖, ๒๕๔๖)

(๒) เพื่อนแก้วคำกาพย์ : รางวัลชั้นที่หนึ่งวรรณกรรมไทยบัวหลวง พ.ศ.๒๕๒๗
กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาให้เป็นหนังสืออ่านนอกเวลาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (การจัดพิมพ์ครั้ง
ล่าสุด : ศูนย์เรียนรู้ทุ่งสักอาศรมจัดพิมพ์ครั้งที่ ๗, ๒๕๕๔)

(๓) บทกวีร่วมสมัย : รางวัลชมเชยงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๒๘ (การจัดพิมพ์ครั้ง
ล่าสุด : อักษรเจริญทัศน์จัดพิมพ์ครั้งที่ ๓, ๒๕๔๙)

(๔) หนึ่งทรายมณี : รางวัลชมเชยพิเศษวรรณกรรมไทยบัวหลวง พ.ศ.๒๕๓๒ (การจัดพิมพ์ครั้ง
ล่าสุด : อักษรเจริญทัศน์จัดพิมพ์ครั้งที่ ๔, ๒๕๔๙)

(๕) สร้อยสันติภาพ : รางวัลชมเชยงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๒ และ รางวัลชมเชย
ประเภทหนังสือดีในอดีต Seven Book Awards พ.ศ.๒๕๔๗ กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาให้เป็นหนังสือ
อ่านประกอบระดับประถมศึกษา (การจัดพิมพ์ครั้งล่าสุด : บริษัทเคล็ดไทยจำกัดจัดพิมพ์ครั้งที่ ๔, ๒๕๔๘)

(๖) กาไรจกรอยเท้า : รางวัลดีเด่นงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๔ กระทรวงศึกษาธิการ
พิจารณาให้เป็นหนังสืออ่านประกอบระดับประถมศึกษา (การจัดพิมพ์ครั้งล่าสุด : ศูนย์เรียนรู้ทุ่งสักอาศรม
จัดพิมพ์ครั้งที่ ๕, ๒๕๕๔)

(๗) บันทึกลงนามถวายสัตย์ : รางวัลชมเชยงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕ และ รางวัลชมเชยพิเศษวรรณกรรมไทยบัวหลวง พ.ศ.๒๕๓๕ (การจัดพิมพ์ครั้งล่าสุด : อักษรเจริญทัศน์ จัดพิมพ์ครั้งที่ ๔, ๒๕๔๙)

(๘) ทุ่งดินดำ แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง : รางวัลชมเชยพิเศษวรรณกรรมไทยบัวหลวง พ.ศ.๒๕๒๙ กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาให้เป็นหนังสืออ่านประกอบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (กระทรวงศึกษาธิการจัดพิมพ์ครั้งแรก พ.ศ.๒๕๓๘)

(๙) ข้าวเม่าวางไฟ : รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๒ ประเภทวีนิพนธ์ Seven Book Awards พ.ศ. ๒๕๔๗ (การจัดพิมพ์ครั้งล่าสุด : บริษัทเคล็ดไทยจำกัดจัดพิมพ์ครั้งที่ ๒, ๒๕๔๘)

(๑๐) ทางจักรวาล : รางวัลดีเด่นงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๙, รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑ ประเภทวีนิพนธ์ Seven Book Awards พ.ศ.๒๕๕๙ และรางวัลวีนิพนธ์ดีเด่นสมัยรัชกาลที่ ๙ (แพรวสำนักพิมพ์จัดพิมพ์ครั้งแรก พ.ศ.๒๕๕๙)

(๑๑) รางวัลบทกวีขนาดสั้นและเรื่องสั้น จากหน่วยงานและองค์กรต่างๆ อีกจำนวนหนึ่ง

หมายเหตุ :

ผลงานกวีนิพนธ์ที่เข้ารอบสุดท้าย “รางวัลซีไรต์” รวม ๗ เล่ม ได้แก่

๑.บทกวีร่วมสมัย พ.ศ.๒๕๒๙

๒.สร้อยสันติภาพ พ.ศ.๒๕๓๒

๓.ครอบครัวดวงตะวัน พ.ศ.๒๕๔๗

๔.ต่างต้องการความหมายของพื้นที่ พ.ศ.๒๕๕๖

๕.เมฆาจาริก พ.ศ.๒๕๕๖

๖.ทางจักรวาล พ.ศ.๒๕๕๙

๗.ด้วยก้าวของเราเอง พ.ศ.๒๕๖๒

รางวัลชีวิตและเกียรติคุณที่ได้รับ

- ประกาศเกียรติคุณครูภาษาไทยดีเด่นของคุรุสภา ปี ๒๕๓๗
- ประกาศเกียรติคุณนักกลอนตัวอย่างของสมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทย ปี ๒๕๓๗
- รางวัลอาจารย์ผู้สอนดีเด่นรางวัลมูลนิธิศาสตราจารย์บุญถิ่น อัตถากร ปี ๒๕๓๙
- ประกาศเกียรติคุณบุคคลดีเด่นทางวัฒนธรรมอำเภออุ้มทอง (สุพรรณบุรี) ปี ๒๕๔๐
- ประกาศเกียรติคุณศิลปินดีเด่นสาขาวรรณศิลป์จังหวัดกาญจนบุรี ปี ๒๕๔๐
- ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ปี ๒๕๕๑
- รางวัลปฐนีบุคคลด้านภาษาไทยจังหวัดสุพรรณบุรี ปี ๒๕๕๒
- รางวัลผู้ทำคุณประโยชน์ทางวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ปี ๒๕๕๓
- รางวัลผู้มีคุณูปการต่อการใช้ภาษาไทย กระทรวงวัฒนธรรม ปี ๒๕๕๙
- รางวัล “มณีกาญจน์” ผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรมด้านศิลปะ สาขาวรรณศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ปี ๒๕๖๒
- รางวัล “ราชมงคลสรรเสริญกิตติมศักดิ์” ผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรม สาขาวัฒนธรรมทางภาษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ปี ๒๕๖๒
- รางวัล “เพชรราชธานี” ผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรม สาขาวรรณศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ปี ๒๕๖๔

๘. การทำคุณประโยชน์เพื่อสังคม

มากกว่าการถ่ายทอดความรู้ความสามารถด้านวรรณกรรม (ดังข้อ ๖) ศิวกานท์ ปทุมสูติ ยังได้ทำคุณประโยชน์เพื่อสังคมอีกมากมาย ทั้งกิจกรรมทางภาษา วัฒนธรรม วิถีชีวิต ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม ตลอดจนกิจกรรมในแวดวงการศึกษาอย่างต่อเนื่อง อาทิ

- ดำเนินโครงการ “เติมไฟให้ครูเรียนรู้วรรณกรรม” ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ร่วมกับ กานติ ฅน ศรัทธา ในรูปแบบชุดความรู้วรรณกรรมสัญจร เป็นวิทยาทาน (๒๕๔๗-๒๕๔๙)
- จัดตั้ง “ศูนย์เรียนรู้ทุ่งสักอาศรม” ขึ้นในปี ๒๕๔๙ เพื่อให้การเรียนรู้ในด้านการใช้ชีวิตภายในและภายนอกผ่านงานวรรณกรรม โดยได้ดำเนินโครงการต่างๆ เป็นวิทยาทานแก่บุคคลทั่วไป ดังนี้

(๑) จัดทำโครงการ “โรงเรียนกวี” ในรูปแบบค่ายอบรมระยะยาว เป็นวิทยาทานปีละ ๑ รุ่นสืบเนื่องจากปี ๒๕๔๙ มาจนปัจจุบัน โดยผู้เข้าร่วมโครงการเติบโตไปเป็นกวี นักเขียน บรรณาธิการ และบางคนก็มีผลงานเผยแพร่เป็นที่ประจักษ์แล้ว ขณะที่บางส่วนก็เติบโตไปรังสรรค์งานศิลปะในแขนงต่างๆ เช่น ผู้กำกับหนังสั้น นักร้อง นักแสดง นักดนตรี สื่อสารมวลชน ตลอดจนเป็นนักจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ในแขนงต่างๆ ด้วย

(๒) โครงการ “ครูรากแก้วการอ่าน” และ โครงการ “ครูรักเขียน” เปิดพื้นที่ให้ครูในระบบได้มีโอกาสฝึกปรือตนเองด้านการอ่านการเขียนในช่วงปิดเทอม

- ทำโครงการ “ล้อมวงอ่าน” แก่สถานศึกษาและกลุ่มผู้รักการอ่านวรรณกรรมทั่วประเทศ เป็นวิทยาทาน
- วิทยากรและที่ปรึกษาโครงการ “แก้ปัญหาเด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้และปลูกนิสัยรักการอ่าน” ให้การเรียนรู้แก่ครู ผู้บริหารการศึกษา ทั้งโรงเรียนในสังกัด สพฐ. สช. ตชด. เทศบาล และหน่วยงานการศึกษาอื่นๆ กว่า ๑๐ ปี (๒๕๕๐-ปัจจุบัน) ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย

- เป็นกรรมการตัดสินการประกวดบทกวี และร่วมเป็นกำลังสำคัญในกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมสังคมตลอดมา
- เป็นคณะกรรมการสมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ (๒๕๓๑-๒๕๓๔)
- เป็นอุปนายกสมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทย (๒๕๓๖-๒๕๓๙)
- เป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกาญจนบุรี (๒๕๔๑-๒๕๔๖)
- ร่วมก่อตั้งกลุ่มคนต้นน้ำแคว จัดกิจกรรมรณรงค์ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมใน จ.กาญจนบุรี (๒๕๔๓-๒๕๔๗)
- เป็นที่ปรึกษาสมาคมเพลงพื้นบ้านภาคกลาง
- เป็นคณะกรรมการชมรมป่าหินงามลุ่มน้ำจระเข้สามพัน
- เป็นที่ปรึกษาเครือข่ายกลุ่มเกษตรอินทรีย์ ภายใต้เครือข่ายกลุ่มเกษตรทุ่งทอง
- เป็นคณะกรรมการผังเมืองและพัฒนาเมืองเก่าสุพรรณบุรี
- เป็นคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี
- เป็นผู้แทนสมาคมอนุรักษ์ศิลปกรรมและสิ่งแวดล้อม (SCONTE) จากจังหวัดสุพรรณบุรี (๒๕๖๔)

หลังลาสิกขาในปี ๒๕๖๑ เป็นต้นมา ศิวกานท์ ปทุมสูติ ยังคงดำรงวิถีนักเขียน และวิทยากรอิสระดังที่เคยเป็น โดยได้ให้เวลากับอ่านและการเขียนในมุมสงบของชีวิตมากขึ้น เขาใช้เวลาส่วนหนึ่งเพื่อการวาดภาพด้วยเทคนิคต่างๆ ดังปรากฏเป็นภาพประกอบในหนังสือ **“ด้วยก้าวของเราเอง”** (๒๕๖๒) ซึ่งเป็นเล่มล่าสุดของเขา ควบคู่ไปกับสร้างสรรค์งานเขียนส่วนหนึ่งที่เผยแพร่ในโลกโซเชียล

พ.ศ.๒๕๖๔ แม้ว่าศิวกานท์ ปทุมสูติ ก้าวสู่วัย ๖๔ ปีแล้ว กวีนิพนธ์ของเขายังคงปรากฏตัวต่อสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง แม้ในระยะหลังความถี่ของผลงานตีพิมพ์ในนิตยสารจะลดลง ทว่าเขายังคงมุ่งมั่นให้ความสำคัญกับคุณค่าของงานเขียนหนังสือเล่ม ที่สร้างสรรค์ความแปลกใหม่ให้กับงานเขียนของตนอยู่เสมอ งานกวีนิพนธ์เล่มล่าสุดที่กำลังอยู่ระหว่างดำเนินการจัดพิมพ์ (กำหนดออกเผยแพร่ปลายปี ๒๕๖๔) คือ **“นาฏกรรมจันทรจ”**

